

PLAN.ET

MAGAZIN

PLAN.et magazin
broj 44, Rujan 2011
godina XI

Izdavač:

Domaći - udruga za kreativni razvoj Struga I ,
47000 Karlovac
telefon/fax: ++385(0)47 416 995
E-mail: planetmagazin@planetmagazin.net
g-mail: planetmagazin@gmail.com
URL: www.domachi.hr
on-line: planetmagazin.net

Za PLAN.et magazin pišu:

Tea Čondrić, Matea Lacmanović, Juraj Katalenac, Jana Jurčević, Sara al Hamad, Domagoj Šavor, Sonja Mikulek, Luka Pavić, Matija Šantić, Armin Protulipac, Denis Mikšić, Vesna Vilus, Milica Denković, Dražen Vujović

Fotografirali:

Jana Jurčević, Nikola Franjić, Kristijan Galetić, Denis Mikšić, Josip Dujmović, Stjepan Perković

Tehnička potpora:

Hrvatsko Udruženje Linux Korisnika - HULK Karlovac

Suradnja:

<http://zamirzine.net>
<http://kulturrpunkt.hr>
<http://h-alter.hr>
<http://ravnododna.com>

Grafički uredio: Josip Dujmović

Tiskanje ove publikacije omogućeno je temeljem financijske potpore Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH, te Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

Mišljenja izražena u ovoj publikaciji su mišljenja autora i ne izražavaju nužno stajalište Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.

**Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva**

Republika Hrvatska
Ministarstvo obitelji,
branitelja i
međugeneracijske
solidarnosti

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva
<http://zaklada.civilnodrustvo.hr>

02 sadržaj

04 društvo_ Volonterski kampovi u Karlovcu

05 mladi_ Publikacija o provedbi politika za mlade

06 urbanizam_ Zagrebačka kriza trgova

08 urbanizam_ Ne Brijuni rivijeri, ne korupciji

12 društvo_ Borba za St. Pauli

14 društvo_ Neredi kapitalistički, neredi potrošački

18 intervju_ Tko kaže da su mediji mrtvi?

21 mediji_ Radio 101 komentar

22 mediji_ Švedski portali ukidaju mogućnost komentiranja

23 film_ Kotlovina najbolja u filmskoj Puli

25 intervju_ Marija Ratkovic 4RFF

28 intervju_ Laibach - majstori provokacije

31 gig report_ Obscene Extreme Festival 2011

34 gig report_ Youth Of Today

36 gig report_ Monte Paradiso 19

39 gig report_ Punk Rock praznici

45 review_ Viva La Pola na prekretnici

48 review_ Terraneo festival

Tijekom kolovoza vrijedni članovi udruge Eko PAN održali su čak dva međunarodna ekološka kampa u okolici Karlovca

Volonterski kampovi u Karlovcu

Prvi kamp kojim je počeo ekološki kolovoz organiziran je u Donjem Budačkom kraj Karlovca i ugostio je volontere iz Francuske, Belgije, Ukrajine i Italije.

U okviru ekološkog volonterskog kampa pod nazivom Pan Overground gosti su uređivali pješačke staze, izletišta, kupalište, kao i okoliš nedavno uređene škole. Volonterima su se tijekom kampa pridružili i članovi udruge "Breza" iz Krnjaka s kojima su posljednji dan priredili i kraći prezentacijski program.

Volonterski kamp je održan zahvaljujući financijskoj potpori Karlovačke pivovare, gradske tvrtke "Zelenilo" koja je donirala alat i udruge "Domaći" koja logistički pomaže održavanje.

Volonteri sagradili «earthship»

Krajem mjeseca organiziran je drugi kamp, ovaj puta u općini Barilović. Uz voditeljicu kampa Doru Dobricu, sudjelovalo je ukupno 12 stranih volontera iz Češke, Francuske, Španjolske, Koreje, Njemačke i Turske.

Volonteri su radili na uređenju okoliša osnovne škole Barilović i zajedno s "Panovcima" uređivali teren budućeg permakulturnog eko centra Pan u selu Šćulac. Kao kruna ovog kampa

bila je izrada manje pokazne kuće od recikliranog materijala. Radi se o tzv. earthshipu koji se radi od recikliranog materijala kao što su automobilske gume, limenke kakve se koriste za osvježavajuća pića i staklenih boca. Panovci s gradnjom nastavljaju i idućih vikenda, a od proljeća počinju radionice iz vrtlarstva, prirodne kozmetike, solarne energije i održive gradnje.

Zajedno s mještanima Barilovića, volonteri su pripremili i interkulturalnu večer, a na poziv udruge Domaći, sudjelovali su u radionici izrade prirodne kozmetike, koju je vodila Ivana Lovrić. Kamp je završio uz malu proslavu, utakmicu i karaoke.

Udruga Eko Pan nastavlja s volonterskim programima: slijedećeg ljeta ponovno će organizirati dva kampa, od kojih će prvi biti izravna volonterska pomoć nekoj od lokalnih zajednica na području naše županije. U međuvremenu, pokrenuti će Volonterski centar za zaštitu okoliša i nastaviti s promoviranjem ovog vrijednog oblika društvene solidarnosti.

Za sva pitanja ili uključivanje u daljnji rad Eko PAN-a možete se obratiti na eko_pan@inet.hr, telefon 614 063, ili mobitel 095 908 35 78. @

Objavljena publikacija o provedbi politika za mlade

Objavljena je publikacija o provedbi politika za mlade u pet hrvatskih županija. Publikacija je izdana u okviru projekta Demokracija za 5.

U izradi publikacije sudjelovale su grupe mladih ljudi iz pet hrvatskih županija odnosno gradova: Istarske i Varaždinske županije, te gradova Karlovca, Osijeka i Vukovara.

Publikacija „**Demokracija za 5**” nastala je s ciljem davanja mogućnosti mladim ljudima da komentiraju trenutno stanje politike za mlade u svojim lokalnim zajednicama te pruže razrađene i uvjerljive razloge za eventualnu modifikaciju njezine provedbe. Uoči procesa prikupljanja materijala objavljenih u publikaciji autori su dobili informacije o europskoj dimenziji razvoja politike za mlade. Publikacija započinje tekstem u kojem se autorice pitaju je li strukturni dijalog u Istarskoj županiji moguć. Zatim slijede tekstovi o ulozi Savjeta mladih u gradu Vukovaru, praćenju provedbe Gradskog programa za mlade grada Karlovca te potrebi osnivanja tijela za koordinaciju i provedbu politike za mlade u Varaždinskoj županiji i gradu Osijeku. Tekstovi jasno odražavaju usmjerenost autora javnom zagovaranju kvalitetne i transparentne izrade, provedbe, praćenja provedbe i vrednovanja lokalnih politika za mlade temeljenih na europskim standardima njezina razvoja. @

Zagreb nužno treba proširenje pješačke zone. U najmanju ruku pješačke zone u cijelosti trebaju postati Teslina i Masarykova ulica. A obuhvaćanjem najvećeg dijela Martićeve do potencijalnog budućeg trga pred Badelom kod Kvatrića, Zagreb bi dobio pješačku zonu primjerenu suvremenim potrebama grada od 800 000 stanovnika.

Zagrebačka kriza trgova

*piše: Saša Šimpraga
preuzeto: h-alter.hr*

Nedavno postavljena još jedna terasa na Cvjetnom trgu čini se da je posljednji korak prema totalnom poništavanju toga popularnog zagrebačkog trga. Terasa koja je postavljena uz ogradu Pravoslavne crkve duž koje postoji klupa u potpunosti je blokirala njenu upotrebu, efektivno i znatno smanjila površinu trga dostupnu javnosti, otežala pješačke komunikacijske koridore, a trg je dodatno komercijaliziran. Takva odluka gradskih vlasti posve je u suprotnosti s javnim interesom, a još se jednom pogoduje privatnom na štetu grada.

Cvjetni trg sada je sveden na neugodni i zbijeni prostor oko spomenika Petru Preradoviću, što je ujedno i pokazatelj katastrofalnih prostornih politika koje progresiraju u svojoj nazadnosti.

Upravo je tragična sudbina toga trga označila početak svojevrzne zagrebačke krize trgova, a započela je agresijom 1995. godine kada je pod izlikom obnove

Cvjetni u potpunosti je promijenio lice. Trend se nastavio potpunim uništenjem Iblerova trga koji danas postoji još samo u imenu, a njegov prostor sveden je na klanac. Posred toga trga izniknula je stambena zgrada s trgovačkim centrom čija je arhitektura zorna manifestacija tranzicije. U daljnjem i kontinuiranom zatiranju grada pali su i Langov trg koji je također opstao samo još u imenu, i Kvaternikov trg, koji je pretvoren u bezličnu plohu na što je, za primjer, utrošeno oko 250 milijuna kuna javnoga novca. Danas s razlogom gotovo svaki ozbiljniji zahvat u prostor orkestriran od aktualne gradske uprave izaziva bojazan, a odražava primitivno shvaćanje grada onih kojima je povjeren na upravljanje.

Tako je, uz sam Cvjetni trg, i aktualna okupacija Varšavske ulice nakon izgradnje otužnoga kompleksa Tomislava Horvatićića pokazatelj kontinuirane degradacije javnog prostora i izraz njegove vulgarne destrukcije.

U Varšavskoj, kojoj je dio javne ulice odrezan ulazom u privatnu garažu, više nije moguće sjesti ni na jednu klupu jer su sve blokirane terasama, a tamošnji je spomenik izgubio svaki smisao jer je u potpunosti zaklonjen i nedostupan.

Valja podsjetiti da su terase na tome dijelu ulice postojale i prije, no da je njihovo umještanje u prostor bilo ograničeno na način da ulica diše i služi kao pješačka zona, a ne kao velika privatizirana terasa.

Tako se ionako mala pješačka zona dodatno smanjuje, a grad se dodatno komercijalizira. Po pitanju posvemašnje kafićizacije i šatorizacije je, dakako, moguće postići i kompromis koji bi išao za time da se postigne ravnoteža u zauzimanju dijelova pješačke zone. No takav kompromis zahtijeva da jedna strana brani javni interes.

Danas je stanje do te mjere nekontrolirano, odnosno definirano isključivo logikom kapitala, da donjogradska pješačka zona sada ne obuhvaća nijednu ulicu koja bi u cjelosti funkcionirala kao šetalište jer su sve ispunjene terasama kafića, a pješački koridori svedeni na uske prolaze pored terasa.

Ni u takvim uvjetima ne pomišlja se na širenje pješačke zone koja se nije širila desetljećima, te u postojećem obuhvatu opslužuje potrebe grada kakve su bile kada je imao najmanje stotinu tisuća stanovnika manje nego danas.

Zamisliti Zagreb bez pješačkog Trga bana Jelačića, Bogovićeve ili Tkalićeve ulice, a što je bio slučaj do prije nešto više od dvadeset godina, jasno pokazuje kako se shvaćanje javnoga prostora, novih potreba i mogućnosti te grada općenito, promijenilo i da od takvih poboljšanja ne treba zazirati.

Konačno, svako proširenje pješačke zone donosi višestruku i nepobitnu korist.

Ne samo kako bi se smanjio pritisak na tih svega nekoliko kratkih pješačkih ulica, Zagreb nužno treba proširenje pješačke zone, što će neminovno uslijediti s nekom progresivnijom gradskom upravom. U najmanju ruku pješačke zone u cijelosti trebaju postati Teslina i Masarykova ulica koje u popodnevnom satima, sa zabranom prometa, kao takve djelomično već i funkcioniraju. U obje te ulice zabranjeno je parkiranje, te ni moment uskraćivanja parkirnih mjesta nije argument za nepostupanje.

Dugoročnije, pješačka zona trebale bi postati još neke donjogradske ulice, idealno sve one sjeverno od Hebrangove, čime bi pješačka zona obuhvatila središnji dio Donjega grada između dva kraka Zelene potkove. Tome svakako treba pribrojiti i zabranu prometa na kaptolskom trgu i većini gornjogradske ulice i trgova, od kojih su potonji, poput npr. Jezuitskoga i Markovićeve, još uvijek doslovno svedeni na parkirališta. A stvaranjem pješačke zone koja bi obuhvaćala najveći dio Martićeve ulice i vodila do potencijalnog budućeg trga pred Badelom kod Kvatrića, Zagreb bi dobio pješačku zonu čije je mjerilo primjereno suvremenim potrebama grada od 800 000 stanovnika.

No, takva se odluka u postojećoj konstelaciji čini kao znanstvena fantastika.

Do tada ostaje činjenica da je Zagreb, u usporedbi s nizom europskih glavnih gradova slične veličine, grad s radikalno malom površinom pješačkih zona koje je nužno povećati kako bi se podigla kvaliteta života u gradu.

Koliko je ikakva proširenja realno očekivati od aktualne gradske uprave najbolje govori stanje u postojećoj pješačkoj zoni, što samo potvrđuje svojevrsnu kolektivnu dijagnozu društva u tranziciji i pozicija Zagreba kao taoca loših politika. @

O štetnosti projekta Brijuni rivijera udruge Zelena istra, Udruženje hrvatskih arhitekata i Društvo arhitekata Istre kao i niz udruga u kulturi i građanskih inicijativa govori već otkad se o ovom projektu počelo pričati. Nakon što je potpisan ugovor između hrvatske Vlade, Istarske županije, gradova Pule i Vodnjana i tvrtke Brijuni rivijera d.o.o. prenosimo razloge zašto je ovaj projekt štatan ne samo za Pulu i Istru već i šire

Ne Brijuni rivijeri - ne privatizaciji polu grada - ne korupciji!

preuzeto: zelena-istra.hr

Premda se o projektu Brijuni rivijera govori već deset godina, malo tko u Puli, Fažani i Vodnjanu zna o čemu se radi. Nasjedajući na predizbornu demagogiju vladajućeg HDZ-a i IDS-a, neupućeni zagovornici projekta pozivaju se na "nova radna mjesta" i "pokretanje gospodarstva" ne znajući pri tome gotovo ništa o sadržaju samog projekta. Rezultat je to desetogodišnje IDS-ove propagande. Osim progandnih poruka ne raspolaže se podacima koji bi ukazivali na pozitivne ekonomske ili društvene učinke projekta Brijuni rivijera. U prilog tome govori i odgovor direktora tvrtke na upit Zelene Istre o procjeni društveno-ekonomskih učinaka: "S obzirom da je u međuvremenu došlo do bitnih promjena stopa doprinosa, poreza i naknada, a Brijuni rivijera d.o.o. nije naručivala izradu nove procjene, nismo vam u mogućnosti dostaviti podatke koji bi odgovarali sadašnjim relevantnim polaznim pretpostavkama za izračun društvene korisnosti".

Činjenica da se o tom projektu u javnosti vrlo malo zna izravna je posljedica namjere da se trgovanje vrijednim

prostorom obavi što dalje od očiju javnosti. To je i razlog zbog kojeg u proteklih 10 godina nije provedena niti jedna javna rasprava premda je dio zainteresirane javnosti uporno ukazivao na nedostatke i štetnost predloženog razvojnog koncepta. Na sjednici pulskog Gradskog vijeća, održanoj 1. srpnja 2011., na kojoj se raspravljalo o usvajanju prijedloga ugovora o realizaciji projekta Brijuni rivijera na lokacijama Hidrobaza, Pineta i Sv. Katarina i Monumenti, mnogi su predstavnici vladajuće koalicije u Vijeću iskazali religiozni pristup projektu - nemam studije ni analize, ali vjerujem.

Nije uopće sporno da projekt nije nastao na temelju promišljanja potreba razvoja gradova i općina. U izradi prijedloga ugovora nisu sudjelovali predstavnici gradova i općina na čijem se teritoriju planira i ničime nije osigurana dobrobit za lokalnu zajednicu. Ne samo da u ugovor nije ugrađen interes lokalne zajednice već nedostaju bilo kakvi podaci za procjenu njegovog učinka. Budući da nema podataka iz kojih bi se mogli izvući učinci, podaci se, kao i slučaju drugih "razvojnih" projekata na hrvatskoj obali - izmišljaju. Najčešće se radi o izmišljenoj brojci novih radnih mjesta i "sekundarnim učincima"

na razvoj gospodarstva općenito od kojih je najomiljeniji onaj o prodaji vina i maslinovog ulja turistima. Razvoj bi trebao podrazumijevati razvoj lokalnih potencijala, a ne da se zajednici oduzima njen temeljni razvojni resurs - prostor, koji će poslužiti nečijem tuđem profitu. Pogodnosti projekta Brijuni rivijera i način na koji se planira privući će investitore predatorskog tipa, potpuno nezainteresirane za dobrobit lokalne zajednice. Špekulanti koji će doći u Pulu, Vodnjan i Fažanu potrošiti će resurs koji im se tako velikodušno nudi, zaraditi na njemu i otići. Teritorij u tom kontekstu postaje kolonijalni pojam, a resortizacija ključna za oduzimanju resursa lokalnoj zajednici.

Izlazak iz krize ne može se temeljiti na sezonskoj djelatnosti kao što je turizam. Kao što nema ni govora o tome da sezonska djelatnost može riješiti problem nezaposlenosti u Istri.

Ne treba zaboraviti ni županovu izjavu s 23. sjednice Županijske skupštine, održane 20 lipnja 2011., da ne raspolažemo kadrom obrazovanim u dovoljnoj mjeri da bi se zapošljavao na rukovodećim položajima u budućim turističkim tvrtkama Brijuni rivijere te da je prirodno da će investitori takve kadrove dovoditi izvana.

Monokultura turizma vrlo je opasna za lokalnu zajednicu koja u slučaju krize može doživjeti kolaps. Osim toga, ako nije uspjelo Grcima i Španjolcima, zašto vjerujemo da će nama?

10 GODINA PROPUŠTENIH PRILIKA

Budućnost Pule je razvoj grada na obalama pulskog zaljeva, postupno i u skladu s trenutnim mogućnostima. Razvoj mora uključiti različite korisnike i različite djelatnosti. Svi vojni objekti na obalama pulskog zaljeva koji su već godinama napušteni trebali su odavno dobiti svoje trajne ili privremene korisnike, manje ili

veće investitore. Zbog projekta Brijuni rivijera to deset godina nije bilo moguće. Proteklo desetogodišnje razdoblje moglo se iskoristiti i za prenošenje vlasništva nad zemljištem i nekretninama s države na jedinice lokalne samouprave kao u mnogim drugim gradovima u Hrvatskoj. Budući da se već deset godina govori o zajedničkom državno-županijskom projektu Brijuni rivijera, nitko se nije ni potrudio pregovarati s MORH-om o uvjetima prepuštanja zemljišta i nekretnina "rezerviranih" za projekt Brijuni rivijera gradovima i općinama na čijem se području nalaze. Zato sada država sebi uzima za pravo ubirati većinu planirane naknade za pravo građenja na lokacijama Brijuni rivijere.

MORH je mnoge nekretnine i zemljišta prepustio općinama i gradovima u Hrvatskoj. U najvećem broju slučajeva radilo se o nekoj vrsti prebijanja dugova - prebijani su dugovi države s gradskim poduzećima, dugovi za komunalne naknade, zamjene zemljišta između države i grada, zamjena zemljišta za gradske stanove ili podstanarstvo državnih službi u gradskim objektima.

Zemljište i zgrade na lokacijama projekta Brijuni rivijera od samoga su početka bili namijenjeni državno-županijskoj tvrtci. Kada bi se na nekom dijelu planiranih lokacija projekta Brijuni rivijera, npr. Muzil, planirali neki drugi sadržaji koji ne bi ulazili u sam projekt Brijuni rivijera, onda bi bilo posve utemeljeno tražiti od države da zemljište i postojeće objekte prepusti gradu jer je to napravljeno i u mnogim drugim slučajevima, bez obzira da li se radi o prebijanju dugova ili nečem drugom. Primjerice, Varaždin je dobio i vojarnu i vježbalište uz obavezu izgradnje stanova na dijelu tog zemljišta od kojih bi jedan dio otišao za potrebe MORH-a. MORH tj. gradovi na taj način trenutno grade stanove u više mjesta u Hrvatskoj

poput Slunja, Vinkovaca i drugih mjesta. Nema nikakve suštinske razlike između vojarne Muzil ili Monumenti od vojarne Trsat u Rijeci, ili Borongaja u Zagrebu, pa ni razloga da ih Grad Pula ne zatraži za sebe, za svoje potrebe.

UGOVOR O REALIZACIJI PROJEKTA NIJE MOGUĆE POPRAVITI

Prijedlog ugovora o realizaciji projekta Brijuni rivijera na spomenutim lokacijama nije moguće popraviti. Prvenstveno zbog toga što je njegova suština u tome da se u 50-godišnji najam putem prava građenja planira najveći dio preostalog pulskog priobalja dati u ruke maksimalno tri investitora, dajući im široku slobodu u osmišljavanju sadržaja na ponuđenim lokacijama, a jedinicama lokalne samouprave nameće se volja investitora koja se mora pretočiti u urbanističke planove.

Iz teksta prijedloga ugovora o realizaciji projekta Brijuni rivijera vidljivo je da je element šireg društvenog interesa sveden na samo jedan od kriterija prema kojima će se ocjenjivati najbolji ponuditelj

umjesto da on bude osnovni preduvjet realizacije projekta. Očito je da u pregovorima o načinu realizacije projekta Brijuni rivijera nije postojao "lobist" koji je zastupao interese jedinica lokalne samouprave na čijem se teritoriju planira projekt budući da su gotovo svi članci ugovora nedvojbeno na njihovu štetu, a u korist "unaprijeđenja ugostiteljsko-turističkih sadržaja na području Istre, osobito nacionalnog parka Brijuni." Jedini uspješni lobist u cijeloj priči bivši je ravnatelj Nacionalnog parka Brijuni odnosno sadašnji direktor tvrtke Brijuni rivijera koji je uspio isposlovati da se naknada od prava građenja na cijelom području koristi za ulaganja u turističko-ugostiteljske sadržaje na otočju Brioni.

Mnoga su otvorena pitanja i potencijalne štete koje proizlaze iz samog ugovora. Većina naknade za pravo građenja pripada državi kao većinskom vlasništvu zgrada i zemljišta. No, čak ni taj mali dio naknade neće biti prihod općine i gradova na čijem se području nalazi zemljište nego će se "naknada uplaćivati na račun Brijuni Rivijera koja ih može

koristiti isključivo za podmirenje troškova poslovanja za unaprjeđenje ugostiteljsko-turističkih sadržaja na području Istre, osobito nacionalnog parka Brijuni, ali samo uz prethodnu odluku i suglasnost Vlade Republike Hrvatske.” Talijani imaju prikladnu uzrečicu “Oltre il danno, la beffa” (Pred štetu i ruganje). Premda je lokalna samouprava obavezna brinuti o komunalnoj infrastrukturi i prostornom uređenju pa bi bilo prirodno i da naknada ide onom tko je infrastrukturu dužan graditi i održavati, a to su općine i gradovi, u ovom slučaju se predviđa da obaveza izgradnje i održavanja infrastrukture ostaje na jedinicama lokalne samouprave a prihod će ide državi koja će po svom nahodanju raspoređivati prihod. To je osigurano i većinom predstavnika države u povjerenstvu koje se formira za donošenje takvih odluka.

Prijedlog ugovora otvara prostor za korupciju na mnoge načine: navedeno povjerenstvo određuje početnu cijenu zakupnine i za služnost prema slobodnoj procjeni, a ugovor o pravu građenja sklapa s investitorom za pojedinu lokaciju, što znači da se svaki puta može utvrditi neka druga naknada. Nije jasno utvrđeno prema kojim će se kriterijima odnosno kako točno izabrati najbolji ponuditelj za pojedinu lokaciju. Uvjeti koje ponuditelj mora zadovoljiti jesu navedeni, ali ne i ponderi koji se pridaju svakom od tih uvjeta. Ponderiranje je postupak dodjeljivanja odgovarajuće važnosti pojedinom kriteriju. Može li, na primjer, natječaj dobiti onaj tko ponudi najmanju naknadu za građenje po četvornom metru, ali zato ima najbolji ugled i opseg poslovanja?

Zapošljavanje je kriterij koji se samo spominje pod točkom “opći razvojni učinci i suradnja s lokalnom zajednicom (aspekti eksterne ekonomije i utjecaj na lokalnu zajednicu, zapošljavanje)”. Zašto

je zapošljavanje tako marginalizirano ako se, prema načinu na koji se projekt predstavlja, najveći učinak projekta očekuje upravo na polju zapošljavanja? Zbog navedenih i mnogih drugih nedostataka i krovne su udruge arhitektonske struke, Udruženje hrvatskih arhitekata i Društvo arhitekata Istre, ocijenile ugovor o realizaciji projekta Brijuni rivijera na predviđenim lokacijama neprihvatljivim. Navode da je odbijen njihov zahtjev za izradom studijskih provjera za koje je potrebno maksimalno 60 dana, koje predstavljaju jedini mogući temelj za raspisivanje natječaja ako je usitnu krajnji cilj natječaja aktivacija lokaliteta u korist sveukupnog stanovništva.

UGOVOR O REALIAZACIJI PROJEKTA PROTIVAN JE USTAVU RH

Prema članku 135. Ustava RH “Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, tehničku kulturu, zaštitu potrošača, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu.” Ta se odredba Ustava predloženim ugovorom o realizaciji projekta Brijuni rivijera krši jer bi se najbolji ponuditelj odabrao na temelju ponuđenog idejnog rješenja, na koje jedinice lokalne samouprave ne mogu nikako utjecati, a imale bi obavezu prenošenja tog rješenja u urbanističke i detaljne planove uređenja prostora. Na taj način lokalna zajednica nema nikakvu mogućnost izraziti se i u plan ugraditi i svoje interese. @

Poznate njemačke gradske četvrti, St. Pauli u Hamburgu i Kreuzberg u Berlinu, stjecišta mornara, umjetnika, bohema i ostalih skupina "s ruba", sve više su na meti investitora koji tu planiraju graditi ekskluzivne poslovne i stambene objekte. S time se nikako ne slaže sadašnji stanari.

Borba za St. Pauli

Ovih dana u Berlinu ponovno gore automobili. Iako policija uglavnom tapka u mraku, više-manje je poznato da se iza potpaljivanja kriju grupe koje se protive tzv. gentrifikaciji tj. procesu zauzimanja pojedinih gradskih četvrti od strane dobro stojećih slojeva. To je posebice slučaj s kultnom četvrti Kreuzberg gdje su skvotove i socijalne stanove zamijenili luksuzni stanovi za imućne došljake. Slična sudbina pogodila je i legendarnu hamburšku četvrt St. Pauli u kojoj se u posljednje vrijeme ne sreću samo predstavnici tamošnje noćne scene nego i dobrostojeći nosači trodjelnih odijela.

Daniel Koch je menadžer za gastronomiju u hotelu Empire Riverside, novom in-mjestu u tradicionalnoj hamburškoj četvrti St. Pauli. Posebna atrakcija ovog pomalo nestvarno djelujućeg nebodera je ogroman bar na 20. katu hotela s kojeg puca pogled na rijeku Labu, hamburšku luku i naravno četvrt St. Pauli. *"Odavde imamo prekrasan pogled na St. Pauli.*

Reeperbahn, to je velika ulica sa svim noćnim klubovima i reklamama. I ovdje vidimo i Herbertstrasse, to je ona ulica u kojima se u izlozima nude oskudno odjevene dame", priča Koch. U bar ne dolaze nezvani gosti, dolje s ulice. U tome ih sprečava dressing code na visokoj razini, ili kako to sugerira internetska stranica bara, "sportsko elegantni stil", što god značio taj pojam. Probrana, dobro potkožena klizetela, ugodni ambijent koji je osmislio britanski star arhitekt **David Chipperfield**. U takvom ugođaju se lakše podnose cijene koktela koje su za St. Pauli astronomske. Hotelska zgrada uzdiže se iz kompleksa koji čine uredi i luksuzni stanovi. Sve to skupa na mjestu gdje je nekada stajala jedna pivovara. I u prizemlju lokali, naravno u nezaobilaznom lounge stilu. Odavde se uz koktel za 12 eura može promatrati narod na ulici. Sa sigurne udaljenosti i iza zatamnjenog stakla. Ovaj dio četvrti za trgovce nekretninama slovi za zlatni rudnik. To prije svega znači ogroman profit.

Da trgovci nekretninama profitiraju od šarma ove gradske četvrti koja je nekad bila rezervirana za mornare koji su svoj boravak na kopnu htjeli zasladiti provodom na Reeperbahnu, toga je svjestan i Daniel Koch: *"Ovdje čovjek može sjediti u gostionici, popiti svoje omiljeno pivo Astru. Tu možete sresti običnog lučkog radnika i poslovnog čovjeka u odijelu kako nakon posla piju pivo i filozofiraju o svemu i svačemu"*. Nekoliko desetaka metara od šmikerske utvrde oko hotela Empire Riverside jedna gostionica kakvu si zamišlja menadžer Koch. Ovdje doduše kulturno pivo Astra teče u potocima no gosti u odjelu ovdje ne zalaze. Ovdje se za cijenu jednog koktela iz bara 20up možete dobiti 9 točenih Astri. Gosti koji ovdje zalaze se nazivaju St. Paulanerima. Ovdje se mogu sresti osobe kao iz turističkog vodiča za lučke četvrti poput Bodoa koji grb St. Paulija ponosno nosi istetoviran na prsima. Ili Mary koja je, kako sama kaže, preplavila sva mora. Dobra duša ove mornarske krčme u najpozitivnijem smislu te riječi je gostioničarka Rosi koja u St. Pauliju živi oduvijek: *"Prije su me uvijek pitali: molim, ti živiš u St. Pauliju? To je uvijek bila četvrt u koji se ne zalazi. Četvrt u kojoj žive nadničari i asocijalni slojevi društva"*.

Svi su izbjegavali St. Pauli, a ponajviše ulagači. To je postala četvrt onih koji drugdje nisu mogli dobiti stan: primatelji socijalne pomoći, gostioničari i stranci. No tada je St. Pauli sa svojom žilom kućavicom Reeperbahnom postao važan gospodarski čimbenik. Nekdašnja ozloglašena crvena četvrt se pretvorila u magnet za turiste željne jeftine zabave i alkohola. Vikendom se kroz ulice St. Paulija više gotovo ni ne može prolaziti. To je počelo privlačiti ulagače koji ovdje ne ulažu samo u zabavne sadržaje nego i u luksuzne stanove

za one kojima su otmjene četvrti pomalo dosadile i želi živjeti u svojim skupocjenim stanovima usred živahnog središta grada. Borba za stambeni prostor je u punom jeku kako svjedoči i jedan gost za šankom: *"Mnogi su bili prisiljeni odseliti, oni koji su ovdje odrasli, ljudi koje znam već sto godina. I sve više dolaze mladi koji plaćaju svaku cijenu samo da bi živjeli ovdje u St. Pauliju. Otkuda im novac, ne znam ali samo znam da me to jako ljuti"*. Jedna druga gošća za šankom se žali na *"yuppije"* koji su preplavili četvrt. Stoga ni ne čudi da se u međuvremenu stvorio i organizirani otpor protiv *"gentrifikacije"* tradicionalne četvrti. Isprva nasilni a u posljednje vrijeme u okviru institucija.

Janne Kempe iz lokalnog socijalnog ureda podržava prosvjednike u njihovim zahtjevima gradskoj upravi: *"Mi tražimo da grad Hamburg vlasnike prisili na održavanje zgrada kako ne bi propadale i padale u ruke špekulanima i da se ne ide za tim da se iz nekretnina mora izvući maksimalna zarada"*, kaže Kempe. U međuvremenu je i grad Hamburg shvatio da su se činile greške i da građani koji su se u međuvremenu organizirali u grupu pod nazivom Pravo na grad stoje iza pravednih zahtjeva. Na posljednjim lokalnim izborima u Hamburgu pitanje stambenog prostora je, kako zaključuje urbanist iz gradske uprave Dieter Polkowski, odigralo velku ulogu: *"Država i grad su shvatili da se moraju suočavati s najrazličitijim interesima i da se otpor građana ne smije ignorirati. Političari trebaju shvatiti da takva vrst otpora ne posustaje."*

izvor: h-alter.org

piše: Simone Fatzer (Deutsche Welle)

Ulični neredi koji su početkom kolovoza izbili u Londonu, a proširili se na druge britanske gradove nisu direktno politički motivirani, reklo bi se "nemaju agendu" mada je povod i te kako politički. Prenosimo komentar h-alter-ove suradnice iz Londona, Andreje Sibers koja je doslovno «kroz prozor» pratila događanja na londonskim ulicama...

Neredi kapitalistički, neredi potrošački

piše: *Andrea Sibers*
fotografije: *Flickr: kelvyv;*
preuzeto: *h-alter.org*

U ponedjeljak navečer sam simultano kroz prozor i na BBC-ju gledala helikoptere kako kruže nad centrom Hackneya, općine **Londona** u kojoj živim. Nakon borbi između policije i nasilnih prosvjednika, i pljačke lokalnih trgovina i kafića, mnogi su stanovnici u utorak ujutro sami izašli na ulice raščistiti ono što je ostalo. Razlog što neredi nisu došli do **Stoke Newingtona**, dijela **Hackeneya** u kojem živim, je što nisu prošli kroz **Dalson** - kvart u kojem su se turski i kurdski vlasnici trgovina sami naoružali noževima i palicama i protjerali nasilnike spremne na pljačku. Znajući da ne mogu očekivati zaštitu policije,

lokalno stanovništvo se samo organiziralo i obranilo. U utorak su već oko podne u mom kvartu zatvorene knjižnice, dječji vrtići i igraonice, i cijela Engleska ulazi u četvrtu noć nemira.

Nasilje se munjevitom brzinom širi po mnogim gradovima, i u nekim slučajevima, kao u **Birminghamu**, počinitelji su djeca između 10 i 14 godina. U **Peckhamu** u južnom Londonu je u pljački draguljarnice u utorak uhapšen jednaestogodišnjak. Kako se ovo može događati, zašto ovdje i zašto sada? Ubojstvo **Marka Duggana** u Tottenhamu u četvrtak bio je povod, ali ne i razlog

kaosu koji je uslijedilo. Na mirnom prosvjedu u subotu, mnogi su bili ogorčeni što od policije dobili nikakve informacije o incidentu u kojem je policajac pucao u mladića, osjetili su da ih policija ne shvaća ozbiljno, i prosvjed je brzo eksplodirao u nered i pljačku lokalnih trgovina. Građani Tottenhama su poslije komentirali da je bilo manje policije prisutno nego što se redovito pojavi na utakmicama **Tottenham Spursa**.

"Inspirirana" time kako je bilo "lako" opljačkati trgovine u Tottenhamu i uz komunikaciju preko BlackBerryja, Facebooka i Twittera, započela je lavina nereda. Ciljevi su vrlo različiti: skupi butik s odjećom za bebe u otmjenom Ealingu, Sony skladište u Enfieldu, autobus u Peckhamu, Tesco supermarket u Bethnal Geenu, restoran Jamie Olivera u Birminghamu... Ono što je prosvjedima bilo zajedničko je nepostojanje političke motivacije, ovi oportunistički klinci ne žele srušiti vladu, neki ni ne znaju tko je premijer, niti ih je briga. Ne žele promijeniti zakone, kao što je bio cilj demonstrantima protiv Poll Tax 1990. godine. Jedan 17-godišnjak uključen u nered izjavio je kako "hoće pokazati bogatim ljudima i policiji kako može raditi što hoće".

Kapitalistički i potrošački neredi

Ako su u Seattlu i Pragu bili antikapitalistički neredi, ovi su kapitalistički i potrošački, jer je nasilnicima glavni cilj materijalna korist ili free stuff. Dok se cijela zemlja snébiva i premijer **David Cameron** poručuje da su neredi "čisti kriminal", što podsjeća na reakciju **Margaret Thatcher** 1981. nakon nereda u Brixtonu, trebamo se ipak zamisliti kakvo smo to društvo stvorili, i koliko su ne samo počinitelji i njihovi roditelji odgovorni, nego i svi mi. Nismo li

pridonijeli društvu u kojem je brand Bog, i mladi ljudi odrastaju vjerujući da imati znači sve, a ne imati znači da si nitko i ništa?

Među razlozima nereda: nezadovoljstvo, nezaposlenost, siromaštvo, pohlepa, mora se pridodati jedan važan faktor - a to je činjenica da su nedavno u Engleskoj počeli ljetni školski praznici (ovdje praznici traju od 23. srpnja do 31. kolovoza). Ova djeca nisu, kao premijer Cameron, otputovala u Italiju na odmor nego su ostala kod kuće, očito bez roditeljske kontrole. Glavna poruka koju je policija ponavljala je "roditelji, kontaktirajte djecu". Možda bi roditelji koji ne znaju gdje su im djeca trebali potražiti pomoć **Super Nanny** iz popularne TV emisije u kojoj se roditeljima savjetuje kako disciplinirati djecu s kojom ne mogu izaći na kraj.

U utorak navečer je objavljeno da nema dokaza da je Mark Duggen pucao na policiju u Tottenhamu, vijest koja zasigurno neće umiriti javnost. Neredi u Brixtonu 1981. bili su direktni rezultat rasizma policije. Muzičar i filmski režiser **Don Letts** sjeća se kako bi u to vrijeme morao krenuti u kino deset minuta ranije jer je znao da će ga policajci zaustaviti i pretraživati samo zato što je Crnac. Bivši Met oficir

Peter Bleksley je rekao da je rasizam u to vrijeme bio "obavezan u policiji". Bilo je samo pitanje vremena kada će incident prerasti u nered. Brixton je afričko-karipski centar u južnom Londonu u kojem su vladali nezaposlenost, siromaštvo i loši uvjeti stanovanja. Iako je Thatcher odbila prihvatiti da bilo što od toga ima veze s neredima, izvještaj lorda **Scarmana** zaključio je da su "kompleksni politički, socijalni i ekonomski razlozi" stvorili "sklonost prema nasilnom protestu. U policiji, rekao je, treba se provesti "pozitivna diskriminacija" kako bi se više pripadnika manjina priključilo. Slike iz Brixtona 1981. pokazuju borbe između isključivo bijelih policajaca i crnačkog stanovništva, i to je bilo ono što Britanija više nije htjela vidjeti. Tog ljeta 1981. zemlju je zahvatio plamen nereda i nasilja, u Toxtethu u Liverpoolu i Moss Sideu u Manchesteru. Usprkos pokušajima da se popravi odnos između policije i lokalnog stanovništva, u Brixtonu su 1985. godine ponovo izbili neredi. Počeli su kada je u policijskom pretresu ubijena majka osumnjičenog

mladića. Ti su neredi prerasli u pljačku lokalnih trgovina. Neki kvartovi kao Brixton i Hackney imaju predispoziciju prema neredima zbog tradicionalnog i obostranog nepovjerenja manjinskog stanovništva prema policiji.

Današnji neredi su puno rasprostranjeniji, i čini se da niti jedan grad ni kvart nije siguran. Iako su Tottenham i Hackney siromašniji dijelovi Londona s većom stopom kriminala, neredi su zahvatili sve kvartove do kojih su nasilnici uspjeli doći, pa čak i otmjeni, skupi Ealing. U neposrednoj blizini zgrada za smještaj socijalno najsiromašnijih i najugroženijih grupa (council estates) vrlo su često bogatiji stanovnici. Mnogi siromašni kvartovi su postali popularni, novi ljudi su se doselili zbog manjih cijena kuća, i promijenili ne samo sastav stanovništva, nego i izgled kvarta. London nema definirane getoe u kojima žive ovi ili oni ljudi, u većini kvartova bogatiji i siromašniji žive u neposrednoj blizini, što naravno može izazivati strah u jednih i zavist u drugih. Ovi neredi doveli su na

ulice i mnoge "promatrače" koji su željeli vidjeti što se događa, slikati, možda pokazati prijateljima ili poslati medijima. Oni su uvelike smetali policiji da uopće dopru do žarišta nereda. Novinari su promatrali kako policija suzbija nered na jednoj strani ulice, ali za to vrijeme se pljačka trgovina na drugom kraju ulice. Glavno sredstvo komunikacije kojim se nasilnici služe je *Blackberry Messenger*, jer je njihov sadržaj kodiran, a policija nema *software* kojim ga može dekodirati.. No firma koja ih proizvodi, *Research in Motion*, ponudila je pomoć policiji "na bilo koji način".

Prosvjednici povezani putem društvenih mreža

Eddie, 19-godišnjak koji radi u burger baru u Mile Endu u Londonu, kao i skoro svi njegovi prijatelji vršnjaci, koristi BBM (*Blackberry Messenger*). On je od grupe London Riot konstantno dobivao poruke o tome kad i gdje će se naći i raditi nered. Eddie, kao i većina mladih Engleza, ove nasilnike osuđuje i prezire, kaže da su *scumbags*. Kada su napali burger bar u kojem radi, njegov šef ga je obranio skelom s gradilišta. Eddie je opisao kako su bande nasilnika napadale bicikliste koji su prolazili i, kada im je jedan odbio dati svoju torbu, pretukli su ga. Nasilni prosvjednici se ne mogu definirati jer su iz različitih rasa i kultura; jedino što im je zajedničko je da su uglavnom mladi ljudi iz siromašnijih socijalnih grupa koji ne poštuju roditelje ni policiju. Oni su ljudi jer nemaju luksuzni životni stil koji gledaju na televiziji, nemaju načina da ga zarade jer ili nemaju posao ili ne zarađuju dovoljno, i jedinu moć nalaze u otimanju onog sto žele. Otkrili su da *Flash mob* tehnikom uspješno mogu nadmudriti policiju tako što u vrlo kratkom roku jave velikom broju ljudi gdje je idući cilj.

Cigarete, alkohol, televizori, telefoni...

odjednom su bili na dohvat ruke, ali i adrenalin i osjećaj da su u nečemu uspjeli pobijediti društvo u kojem se osjećaju nižom klasom.

Jednom kad su izlozi trgovina razbijeni, dobiti "nešto za ništa" je bilo preveliko iskušenje i za neke ljude koji su se našli u blizini i koji nisu izašli na ulice s namjerom da rade nered.

U utorak navečer je u Londonu na dužnosti bilo 16 000 policajaca, koji su ovdje uspjeli spriječiti nove nemire. Njihovi kolege su se istovremeno borili s neredima i pljačkama na ulicama Manchestera, Salforda, Wolverhamptona, Nottinghama, Leicestera i Birminghama. Vodi se polemika treba li dovesti vodene topove iz sjeverne Irske, ili pozvati vojsku. Ali policija se posljednja tri desetljeća morala konstantno dokazivati da je suvremena i dostojna multirasnog i multikulturnog društva kojem služi. Kako bi izgledalo da naočigled napadne svoje stanovnike, pogotovo ako su u pitanju djeca, čak i u cilju obrane građana koji nisu ni krivi ni dužni.

Porodica Marka Duggana je izjavila da ne želi da njegova smrt bude izgovor za nered, ali teško da će njihove riječi, ili riječi političara, doprijeti do svijesti ljudi koji su spremni napasti ne samo policiju, nego i vatrogasna kola. Prva žrtva nereda bio je 26-godišnji mladić u Croydonu, gdje je izbio ogromni požar kada je zapaljena trgovina namještajem. Premijer Cameron je po povratku s praznika posjetio Croydon i razgovarao s policijom i vatrogascima. Nove žrtve, tri muškarca koji su navodno branili svoj kvart, stradala su prošlu noć u Birminghamu. Manje od godinu dana prije Olimpijskih igara, jedan brand čija vrijednost je sigurno pala u očima svijeta, je London.®

U zagrebačkoj Booksi gostovala je Kate Coyer iz budimpeštanskog istraživačkog Centra za medije i komunikacijske studije gdje je dala pregled situacije u europskim zemljama, izdvojila neke primjere dobre prakse europskih zakona i legislative te dala definiciju onoga što se podrazumijeva pod terminom neprofitnog i "community" medija

Tko kaže da su mediji mrtvi?

S Kate Coyer se razgovaralo o stanju "community" medija u zemljama članicama EU te zagovaračkim aktivnostima kojima su se regulirala pitanja vezana uz njihov status, rad i financiranje.

Kako u Hrvatskoj termin "community" medija još nije ušao u upotrebu možete li nam reći što se pod tim podrazumijeva i postoji li točna definicija "community" medija na razini EU?

K. C.: Riječ koja najbolje opisuje "community" medije je 'zajednica'. Primjerice, UNESCO definira "community radio" kao "radio stanice koje nastaju u zajednici, za zajednicu, vodi ih zajednica i bave se problemima zajednice". U omjerima, ne bismo pretjerali kad bismo rekli da 90 posto "community" radija čini zajednica, a 10 posto sam radio.

"Community" medije vode isključivo

neprofitni subjekti, što ne isključuje privatne inicijative; bitno je da se prihod od oglašavanja ili bilo koji drugi prihod ponovno investira u sam medij, a ne da završi u rukama vlasnika. "Community" mediji su mahom participatorni i zainteresiranim pojedincima lako se uključiti u njihov rad. Također okupljaju i velik broj volontera. No, ono što je možda najbitnije kod "community" medija je da su oni na neki način rasadnik znanja, mjesto gdje se uči.

U Hrvatskoj djeluje veći broj medija, među kojima velik broj portala i elektroničkih publikacija čiji je princip rada sličan ovome koji ste opisali. S obzirom da nemamo tradiciju "community" medija, takvi se mediji uglavnom nazivaju neprofitnim medijima, iako taj naziv još nije točno definiran. Koja bi bila osnovna razlika između onoga što nazivamo neprofitnim medijima i "community" medija?

K. C.: Razlog postojanja neprofitnih medija, kao što im samo ime kaže, nije novac ili zarada. To ne znači da oni ne mogu zarađivati, ali sva ta zarada bit će ponovno iskorištena za funkcioniranje samog medija. Bitna značajka neprofitnih medija je i to da se bave pitanjima od javnog interesa. "Community" mediji uključuju sve to, ali i drugačiju organizacijsku strukturu, odnosno veliku participaciju građana.

Zbog čega mislite da su nam potrebni "community" mediji?

K. C.: "Community" mediji nastali su kao reakcija na medijske i političke promjene u svijetu, odnosno situaciju koju danas imamo u medijima. Danas postoji vrlo velika koncentracija vlasništva i komercijalni mediji su jako dominantni. S druge strane, ono što treba suvremenim društvima su pluralizam i različitost, kako po pitanju sadržaja i mišljenja, tako i po pitanju vlasničke strukture. Također, s globalizmom paralelno raste i potreba za lokalnim, za lokalnom komunikacijom i za zadovoljavanjem lokalnih potreba. Globalno i lokalno idu ruku pod ruku i jedno ne isključuje drugo. S obzirom na situaciju, postoji potreba za decentralizacijom nacionalnih medijskih sustava i za jačanjem samih zajednica, odnosno za aktivnim uključivanjem i participacijom samih građana.

Čini se da mnoge zemlje još uvijek nemaju jasno definirane medijske politike i zakone. Što se oko toga može napraviti?

K. C.: Nepostojanje jasne podržavajuće legislative najveća je prepreka za rad "community" medija, a posljedično i za njihov društveni utjecaj. Na Devetom okruglom stolu UN-a o komunikacijama i razvoju, održanom još 2003, kad se govorilo o "community" medijima rečeno je da bi nacionalne vlade zakonima trebale osigurati okvir koji će podržavati

slobodu izražavanja i nastajanja novih slobodnih i pluralističkih informacijskih sustava, te prepoznati važnost "community" medija kao mjesta koja omogućavaju komunikaciju izoliranim i marginaliziranim skupinama.

Europski parlament je 2008. istaknuo važnost participatorne demokracije i "community" medija koji stvaraju društvenu koheziju, interkulturni dijalog te potiču kreativnost lokalne zajednice, dok je Vijeće Europe dalo preporuke svim članicama da potiču razvoj onih medija koji doprinose pluralizmu i različitosti te osiguravaju prostor za dijalog. Naravno, situacija se uvelike razlikuje od zemlje do zemlje, ali sama važnost i potreba za "community" medijima prepoznata je na europskoj razini i na tome se već dugo radi.

Što bi značilo podržavajuće okruženje za "community" medije?

K. C.: Ono najbitnije da bi "community" mediji mogli postojati i nesmetano raditi jest jako civilno društvo. Nakon toga trebaju postojati osnovni ustavni i zakonski okviri koji osiguravaju slobodu

govora, nezavisnost, slobodu i sigurnost novinara te transparentnost odlučivanja. Potrebno je imati i mehanizme kojima se može spriječiti da lokalne elite dođu u posjed određenih medijskih projekata. U sve ovo treba uključiti i političku volju te sve izazove i mogućnosti koje nam nudi digitalizacija.

Na koje načine države mogu podržati rad ovakvih medija? Možete li nam dati neke konkretne primjere?

K. C.: Za primjer možemo uzeti "community" radija koji su jako zastupljeni u EU. U njihovom slučaju bitna je pravedna i nepristrana podjela frekvencija, odnosno raspodjela frekvencija između javnih, komercijalnih i "community" medija. Zakonski je potrebno osigurati određen broj radio-frekvencija za neprofitne "community" radio postaje. Pomogle bi i manje (ili čak nikakve) naknade za koncesije, zato što skupe koncesije uvelike sprečavaju otvaranje "community" radio-stanica. Davanje koncesija "community" radio-stanicama mora biti javno, pravedno, transparentno i točno definirano zakonskim aktima. Kriteriji bi se trebali bazirati na vlasničkoj strukturi, participaciji građana i neprofitnom statusu. Neke države čak zabranjuju vlasništvo političkim strankama. Također, važno je i ne inzistirati na visokim tehničkim kriterijima te dati vremena radio-stanicama da se dokažu u svome radu.

Kako stoje stvari što se tiče financiranja "community" medija?

K. C.: "Community" mediji financiraju se kako iz komercijalne prodaje oglasnog prostora, tako i sponzorstvima, donacijama čitatelja/slušatelja/gledatelja, članstvom, vlastitim slobodnim poduzetništvom, apliciranjem na natječaje i javnim financiranjem koje može biti direktno i indirektno. Direktno javno financiranje može biti iz

proračuna, kao u Engleskoj ili Mađarskoj, novcima od poreza koje plaćaju kabelski i teleoperateri kao u Kolumbiji, od licenci za komercijalne postaje kao što je praksa u Danskoj ili od oglašavanja, kao u Francuskoj. Indirektno financiranje odnosi se na financiranje zapošljavanja, razvijanja novih vještina, cjeloživotnog učenja, kulturnih programa, programa društvene inkluzije, programa za mlade... Ne treba zaboraviti ni na lokalno financiranje od strane lokalne uprave i lokalnih "community" fondova.

Vijeće Europe i Europski parlament založili su se za "community" medije kao važan i neizostavan dio raznolikog i pluralističkog medijskog sustava. Međutim, status "community" medija diljem Europe i dalje je neujednačen. Neke države-članice vrlo dobro financijski podržavaju ovaj sektor, dok druge nemaju jasnu politiku kako financiranja, tako ni osiguravanja pozitivnog ozračja za rad ovog sektora.

Koja bi bila vaša preporuka za lobiranje i razgovor s institucijama?

K. C.: S obzirom na vrlo dobro odrađen posao na razini EU i na velik broj postojećih dokumenata i legislativu, potrebno je pozvati se na sve te dokumente i inzistirati na njihovom usvajanju. Ovaj posao može odraditi jedino civilni sektor jer to je bio slučaj i u zemljama EU. Ono što vam treba biti cilj jest da "community" mediji budu prepoznati u zakonu, da postoji jasna politika dodjele koncesija, kao i razne mogućnosti financiranja.

Razgovarala: Vanja Bjelić Pavlović

preuzeto: kulturpunkt.hr

Odluka Vijeća za elektroničke medije da ne odobri prijenos koncesije zagrebačkom Radiju 101 dovodi kulturnu radijsku postaju pred prag likvidacije, a dvadeset i troje zaposlenih novinara koji su posljednjih šest mjeseci radili za minimalnu plaću (a prethodni višemjesečni rad im nije plaćen) u potpuno neizvjesnu situaciju.

Radio 101: Scenarij za ukidanje kritičke javnosti

Realizacijom ponude **Media servisa** od 15,1 milijuna kuna za kupnju Stojedince bile bi isplaćene plaće bivših i sadašnjih novinara, prema sudskoj odluci bili bi isplaćeni i ostali vjerovnici među kojima bi najviše novca dobila država – više od 9 milijuna kuna.

Zagrebački 101 je posljednjih mjeseci, iako nikad nije radio s manje zaposlenih novinara, uspio uvelike podići slušanost Radija. Taj je radio ponovno uspio izboriti mjesto koje je godinama držao u devedesetim godinama prije svega kao kritički informator i beskompromisni analitičar društvenih zbivanja. Takvih je radija vrlo, vrlo malo pa ovo društvo mora voditi računa o tome da besmislenim odlukama ne uništava i one rijetke medije koji još uvijek rade ono što je smisao novinarstva – oblikovanje kritičke javnosti na dobrobit građana ove zemlje.

Hrvatsko novinarsko društvo smatra da je odluka o odbijanju prijenosa koncesije za Društvo mora voditi računa o tome da besmislenim odlukama ne uništava i one rijetke medije koji još uvijek rade ono što je smisao novinarstva – oblikovanje kritičke javnosti na dobrobit građana ove zemlje Radio 101 donesena još ranije i sumnja da vlast ima političkih motiva da zaustavi Radio 101. Hrvatsko novinarsko

društvo traži od svih odgovornih da hitno na zadovoljavajući način razriješe nastalu situaciju. Smatramo da je nova zakonska odredba o zabrani prijenosa radijskih i televizijskih koncesija skroz neodrživa ako se odnosi na svaku kupnju radija ili televizija pa i onu u kojoj se zadržavaju iste programske osnove.

Zašto bi bilo tko kupovao i dokapitalizirao televiziju ili radio ako ne može dobiti koncesiju? Radio 101 možda je tek prvi slučaj ali bi ovakva zabrana mogla dovesti do značajnog urušavanja tržišta elektroničkih medija. Društvena šteta bit će ogromna.

S obzirom na vrlo različite interpretacije sporne zakonske odredbe, HND traži od **saborskog Odbora za Ustav, poslovnika i politički sustav** da protumači odredbu o zabrani prijenosa koncesije u donesenim izmjenama i dopunama Zakona o elektroničkim medijima. Ako je tumačenje takvo da se odnosi na svaku kupoprodaju elektroničkih medija – HND zahtijeva novu hitnu izmjenu tog zakona na ružanskoj sjednici Hrvatskog sabora. @

*preuzeto: h-alter.org
(autor: Zdenko Duka, HND)*

Tri švedska dnevna lista ukinula su mogućnost ostavljanja komentara na svojim portalima nakon što su neki komentatori koristili mogućnost širenja govora mržnje

Švedski portali ukidaju mogućnost komentiranja tekstova zbog govora mržnje

piše: Dušan Komarčević (e-Novine)
preuzeto: h-alter.org

Švedski listovi Dagens nyheter i Expressen, te tabloid Aftonbladet kraj kolovoza su zaključali svoje platforme za komentare. Odluka čelnika kompanije Bonnier, kojoj pripadaju tri lista, odlučila se za taj korak ponukana lavinom kritika zbog rasizma koji se ponekad javlja u komentarima čitatelja

Tabloid *Expressen* jedan je od prvih portala koji je uveo blog za čitatelje i mogućnost komentiranja članaka u realnom vremenu. Zbog novih pravila svaki komentar će ubuduće, prema najavama uredništva dnevnika *Expressen*, prolaziti kroz filter moderacije prije nego bude objavljen na portalu.

“Došlo vreme da stanemo na loptu i podsjetimo naše čitatelje na uvjete korištenja koje su oni zapravo prihvatili”, kaže glavni urednik *Expressena* Thomas Mattson za portal *Journalisten.se*. On smatra da mogućnost komentiranja i kritike novinarskog rada na internetu predstavlja pozitivnu stranu interaktivnosti, ali dodaje da je nedopustivo ako neki čitaoci koriste tu mogućnost kako bi napadali druge ljude.

Kod portala *Dagensnyheter.se* i *aftonbladet.se* platforma za komentare ponovno će se uvesti nakon aktiviranja mogućnosti filtriranja poruka a komentari će se moći ostavljati tek kad čitatelji navedu puno ime i prezime.

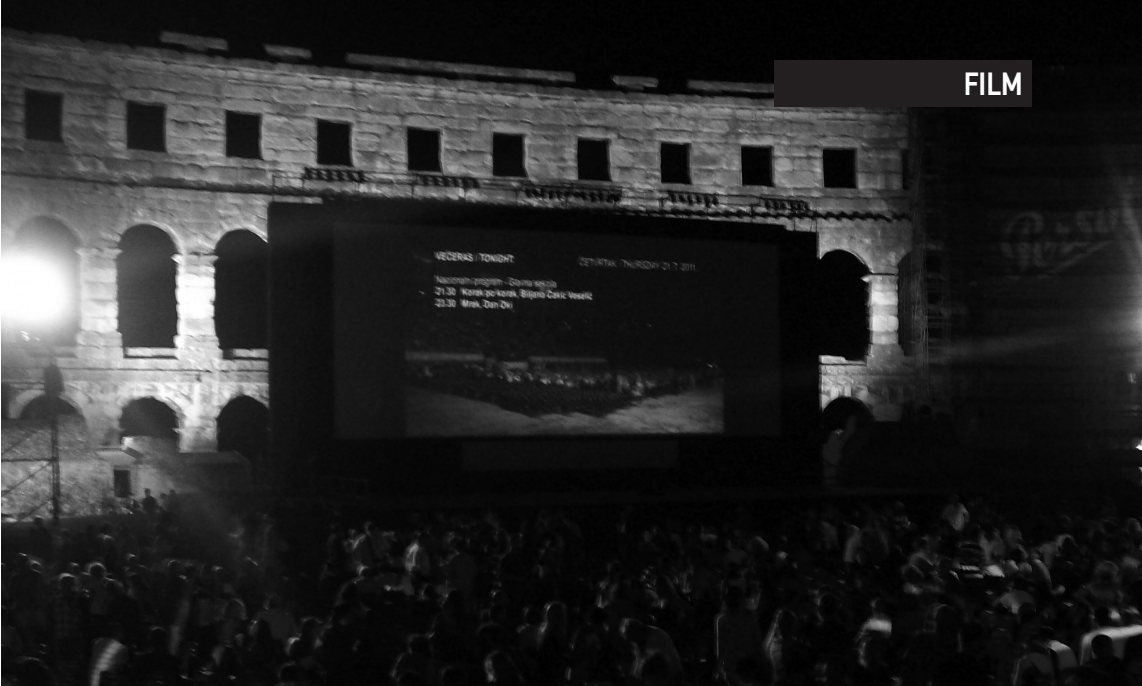
“Novim sistemom prijave, korisnici će se logirati posredstvom **Facebooka** ili **Googlea**, a postojeće mogućnost prijavljivanja preko verifikacije elektronske pošte. Na ovaj korak smo se odlučili zbog

toga što do sada nismo riješili moderiranje komentara na zadovoljavajući način. U više navrata smo zapazili postove koji grubo krše pravila komentiranja, ali koji su, ipak, ostajali na stranicama i po nekoliko dana dok ih moderatori nisu uklonili. Također smo imali problema i s funkcijom prijave postova”, naveo je Björn Hedensjö, urednik internetskog izdanja lista *Dagens nyheter*.

Novi *software* biti će aktiviran u listopadu, a Hedensjö ističe da je privremeno gašenje funkcije komentara na njihovom portalu “neophodna i neprijatna” mjera. “Ljudi, naravno, žele otvorenu i slobodnu debatu, ali s obzirom na to izvjesne bezobzirnosti, odlučili smo se na ovaj korak”, kaže urednik portala *Dagensnyheter.se*.

Potreba za stišavanjem komentara anonimnih korisnika interneta postala je očigledna nakon dvostrukog napada **Andersa Behringa Breivika** u kojima je u srpnju u Norveškoj ubijeno 77 osoba, izjavio je Jan Helin, glavni urednik dnevnika *Aftonbladet*. Ova odluka je izazvala negodovanje korisnika interneta koji smatraju da svatko ima pravo na svoje mišljenje, pa bilo ono komunističko ili nacionalističko. Privremenim ukidanjem komentara, portal *Dagensnyheter.se* nastoji podići kvalitetu komentara na višu razinu i oštro se ograda od postova u kojima se širi mržnja.

Björn Hedensjö predviđa pad broja komentara, ali istovremeno i mnogo kvalitetniju debatu u budućnosti, neopterećenu brojnim nepotrebnim postovima. @

Ovogodišnji će, 58. po redu, Pulski filmski festival osim zbog filmova ostati zapažen i po nešto boljoj organizaciji od lanjskog izdanja..

Naime, volonteri su bili raspoređeni po cijelom centru Pule, a osiguranje je bilo jako pristojno i uslužno prema gostima. Cijela je Pula bila uređena i jako dobro označena kako bi pomogla posjetiteljima Festivala lakše snalaženje.

Kotlovina najbolja u filmskoj Puli

piše: Matea Lacmanović

Iz šarolike filmske ponude izdvojiti ću nekoliko naslova od kojih je prvi **Duh babe Ilonke** koji me je privukao radnjom i problematikom kojom se bavi. Prateći djevojčicu romskog podrijetla, vjerno prikazuje nacionalizam i diskriminaciju koju to dijete proživljava zato jer je Romkinja. Iako to nije glavna tema, već duh njezine bake koji u kući ostaje nakon njezine smrti, kroz (crni) humor vidimo kako se stereotipi o Romima kao lopovima i needuciranim vračarama prelamaju preko leđa djevojčice.

Odmah poslije te projekcije slijedila je hrvatska premijera posljednjeg nastavka ekraniziranih dogodovština malog čarobnjaka **Harryja Pottera**. Šesti po redu nastavak kultne priče o ne više tako malom čarobnjaku nismo mogli pogledati do kraja zbog lošeg vremena koje je priprjetilo Puli. Grafika je, kao što se i očekuje od holivuskog blockbustera, odlična, a činjenica da je film bio satima prije rasprodan govori koliko Harry ima obožavatelja u Hrvatskoj. Redovi na ulazima bili su po desetak metara, a Arena je bila dupkom puna.

Sljedeći na red došao je film **Mrak** redatelja Dana Okija (Slobodana Jokića). Obrađen crno-bijelom tehnikom i veoma dugim, naizgled besmislenim scenama jedenja i razmišljanja glavnog lika Frane, ovaj se film isticao od drugih jer je pažnja bila usmjerena na umjetnički dojam. Na žalost, Arena se brzo ispraznila jer je i ovaj dan Pulu zahvatila jaka kiša popraćena vjetrom, pa je projekcija odgođena.

Kao i lani, i ove su godine projekcije kasnile, odnosno nije predviđena pauza između dvije projekcije kako bi se publika eventualno izmijenila.

Prolazeći kroz Arenu moglo se vidjeti i da je tisućljetni kamen pomalo razdrman, a zidovi i tribine djeluju nestabilno, što može otvoriti raspravu je li Arena, kao kulturni spomenik, zbilja dobar prostor za održavanje koncerata s velikim i jakim razglasom i je li novac bitniji od povijesnih vrijednosti. @

“Kotlovina” Tomislava Radića
trijumfira LA NA 58. Puli

Pobjednik 58. pula film festivala, odnosno dobitnik Velike Zlatne Arene je film **Kotlovina** redatelja Tomislava Radića koji uz to osvaja i nagradu Hrvatskog društva filmskih kritičara Oktavijan. Uz Zlatnu Arenu Kotlovina je nagrađana i za najbolju glavnu žensku ulogu (Mirela Brekalo Popović u ulozi Ane) i najbolju mušku glavnu ulogu u (Draško Zidar u ulozi Mirka). Uz glavne Radićev film osvojio je i nagradu za sporednu mušku ulogu koju je dobio Boris Buzančić za ulogu dide. Filmu Tomislava Radića pripala je i Zlatna Arena za najbolji scenarij.

Nagradu publike Zlatna vrata Pule, osvojio je film redatelja Daniela Kušana **Koko i duhovi** koji je uz to pokupio i Vjesnikovu nagradu za najboljeg debitanta režije, Breza. Zlatnu Arenu za najbolju režiju i za najbolju žensku sporednu ulogu (Iva Mihalić) osvojio je “**Čača**” redatelja Dalibora Matanića.

Od 7. do 10. rujna u Karlovcu je održan 4. Four River Film Festival i 16. filmske revije mladeži koju su zajednički organizirali Hrvatski filmski savez i Kinoklub Karlovac. Program je sadržavao brojne projekcije za sve dobne profile, popratni edukacijski i glazbeni program, a održavana su i predavanja na nekoliko lokacija u Karlovcu. O festivalu, ali i problematici Karlovca kao grada bez kina razgovarali smo s Marijom Ratković, glavnom koordinatoricom festivala.

Marija Ratković: filmski festival u gradu bez kina

razgovarao: Denis Mikšić
pripremio: Domagoj Šavor

Program filmskog festivala i revije sve je bogatiji pa su ove godine projekcije prilagođene i školarcima koji su za vrijeme nastava, u sklopu nastave hrvatskog jezika ili filmske umjetnosti mogli doći na same projekcije nakon kojih je i slijedio razgovor s autorima. Na festival je pristiglo gotovo 300 filmova od kojih je čak 84 uključeno u program. Filmovi su stigli sa svih strana svijeta, pa su se tako na programu našli naslovi iz Južne Koreje, Hong Konga, Belgije, Danske, Sjedinjenih Država, Njemačke, Mađarske, Srbije, Slovenije i, naravno, Hrvatske.

Uz same projekcije pripremili smte i javnu debatu?

Prošle godine smo uveli nagradu za promicanje nenasilja u filmu "Žuta zastava" i već tada smo napravili okrugli stol na temu nasilja na filmu. Ove godine organizirali smo debatu "Potiće li nasilje na filmu nasilje u stvarnosti" na kojoj

su sudjelovale dvije ekipe sastavljene od festivalskih gostiju, a kao posebni gosti tu su bili redatelj filma "Fleka" koji progovara o nasilju među mladima Aldo Tardozi i Dalibor Matanić, koji nasilje propitkuje u svojim filmovima, te još neki gosti.

Osim filmova, biti će i popratnih programa, možemo li malo o glazbenom programu?

Uz filmske večeri osmislili smo glazbeni program koji je počeo na terasi ispred kina Edison koncertom Chocolate nipples. Druge dvije večeri glavni program nam je bio u Zorin domu, dok smo se navečer selili na Stari grad gdje su nakon filmova održani koncert karlovačkog benda "Deph" i za kraj nastup dj-ice "Blagajnica hoće ići na more". Uz glazbene i filmske programe održano je pet radionica, od specijalnih efekata do filmske šminke i maske gdje se svugdje provlačila tema nasilja odnosno nenasilja u filmu.

Kako su zadovoljni gosti koji dolaze van Karlovca na Festival karlovačkom ponudom?

Svima je Karlovac jedno veliko iznenađenje, grad svi poznaju po autobusnom kolodvoru, ali parkovi i rijeke redovito oduševljavaju goste. Turistička zajednica nije ni svjesna koliko ovakvim tipom događanja promoviramo Karlovac jer gosti tijekom četiri dana stvarno vide Karlovac na jedan drugačiji način.

Imate li problema sa smještajem tolikog broja gostiju koji dolaze van Karlovca na nekoliko dana?

Uopće nam nije problem jer smo apsolutno iskoristili privatne smještaje i jako malo gostiju smještamo u hotele. U hotelu su smješteni samo oni gosti za koje je nužno da budu u samom centru zbivanja i uvijek dostupni, a ovi ostali su smješteni u privatni smještaj izvan grada gdje im je organiziran prijevoz autobusima tako da ne smatram to problemom.

Problematika kina u Karlovcu se stalno proteže. Može li se povezati

festival i revija s mogućim otvaranjem kino dvorane? Konkretno je otvorena dvorana u Gimnaziji, koliko se ona koristi?

Dvorana u Gimnaziji se koristi za specijalna događanja, no ne može je uspoređivati s pravom kino dvoranom jer je ona uvijek bila zamjensko kino. Ne mislim da ćemo mi svojim akcijama unutar revije i festivala napraviti neku čudo i dovesti kino u grad, nemam takve iluzije. Jednostavno osjećamo moralnu dužnost da ako možemo nešto potaknuti, zašto to ne bismo napravili. Treća stvar je da zapravo ne treba ovom gradu multipleks, jer nisu isplativi ni u nekim većim gradovima. Mislim da bi Karlovcu bio dovoljan jedan minipleks s 2-3 dvorane s brojem sjedala od 100 do 300 gdje bi se omogućila visoka fluktuacija filmova. Tako biste u jednom danu mogli čak vrtiti 6 različitih filmova što u najboljim danima Edisona nikad nije bilo moguće, a što je i logično. Ne mislim da treba raditi kino od 500-600 mjesta, jer se takva mjesta ni u Zagrebu ne mogu ispuniti, ali mislim da se jedan minipleks sasvim bio dovoljan za Karlovac i okolna područja. Pogrešno je razmišljati da je grad dužan investirati ogromnu količinu novaca da bi se izgradio minipleks: to ima veze s poduzetništvom, a Grad nije poduzetnik nego bi trebao netko sa strane uložiti novce i napraviti minipleks.

Zanimljivost je da se za potrebe festivala aktiviralo jedino preostalo kino u gradu koje nažalost nije u funkciji.

Problem je Edisona što ima puno veću važnost od one koja mu se daje, a to je da je prva izgrađena kino dvorana na ovom dijelu jugoistočne Europe. Dakle, ima i kulturnu važnost i zbog toga je jako žalosno da se kino Edison pretvori u nešto što neće imati muzejsku vrijednost ili barem da bude neki multifunkcionalni centar gdje će se možda prikazivati filmovi. Ne treba biti opet ono staro kino, 35 milimetarskog filma jako slabo ima i prelazi se na digitalni format tako da to nema smisla. Edison vidim kao neki muzejski kinotečni prostor jer ima veliku važnost i izvan granica Karlovca.

Kako je uopće došlo do suradnje s upravom koja sad vodi bivše kino Edison?

To je bila ideja sadašnjeg vlasnika koja se nama svidjela i onda smo krenuli u tu priču. Provjerili smo rade li projektori i tako u Edisonu pustiti 35 milimetarski film i bar na 2 sata pretvorili ga u kino dvoranu.

Osim bivšeg kina Edison, dio programa odvijao se u još jednom povijesnom objektu, prostoru Starog grada Dubovca. Kako gledate na to na koji način se Stari grad trenutno koristi?

Žao mi je što se Stari grad ne koristi puno više za kulturu, pogotovo za izvedbenu umjetnost. Osim našeg festivala Stari grad jedino se koristi za LED festival i Sajam vlastelinstva. Taj objekt je odličan za izvedbenu umjetnosti, za predstave i tako nešto bi se u svakom slučaju trebalo obnoviti.

Mislim da bi se ne samo Stari grad

nego i slični alternativni prostori trebali koristiti za takve stvari. Dobar primjer su Nepokoreni grad i Međunarodni festival suvremenog plesa.

Obzirom da se ulaznice ne naplaćuju, kako zaokružujete cijelu financijsku konstrukciju?

Apsolutno pokroviteljstvo je Grada Karlovca, Hrvatskog audio-vizualnog centra, Ministarstva znanosti i obrazovanja, generalni pokrovitelj revije i festivala je Dukat i to ne samo u financijskom smislu. Uz njih pomogao nam je još velik broj tvrtki, organizacija i medija.

Uz Kinoklub i tebe kao profesionalku u organizaciji festivala sudjeluje i velik broj volontera. Koliko je mladih uključeno u cijelu organizaciju?

U organizaciji festivala sudjeluje pedesetak mladih. Misija Kinokluba je da nam je film samo sredstvo djelovanja. U našim prostorijama se okupljaju mladi koji se možda nikad ne bi bavili filmom, ali imaju prijatelje koji se time bave. Mogli bismo se baviti i književnošću i kazalištem, ali smo se odlučili baviti filmom i to nam je sredstvo djelovanja, neki sadržaj i nismo opterećeni što će iz toga nastati, hoće li to biti vrhunski film ili ćemo se samo dobro zabaviti. Upravo iz tog duha kad smo krenuli u festival nismo trebali puno ni tražiti jer smo sve te ljude imali.

Sve detaljnije informacije o festivalu mogu se naći na službenim stranicama hrvatskog filmskog saveza www.hfs.hr kao i na stranicama brojnih medijskih pokrovitelja.

Na prvom ovogodišnjem Arena Festu nastupilo je čak tri svjetske glazbene skupine, Laibach (SLO), Guano Apes (NJEM) i Apocalyptica (FIN). Najraspoloženiji za razgovor bili su Ivan Novak i Mina Špiler iz Laibacha s kojima smo porazgovarali o glazbi, NSK-u, provokacijama i seksu, Jugoslaviji i svemu što se može asociirati s Laibachom.

Laibach – majstori provokacije

Na pitanje osjećaju li se da spadaju na istu pozornicu s Apocalypticom i Guano Apesima, Ivan je odgovorio da su od samih početaka znali da moraju svirati i tamo gdje ne spadaju jer su im žanrovski određeni festivali segregacijski:

- Nema smisla svirati samo tamo gdje znamo da je sva publika naša, treba se predstaviti onima koji nas nužno ne vole. Najveći problem u ovo doba je to što ne slušamo jedni druge, slušamo samo ono što želimo slušati.

Ako želiš preživjeti, moraš biti vampir, takav princip radimo i u Laibachu. Uključili smo mlađu krv kao što je Mina (Mina Špiler, članica slovenske skupine Melodrom, kao nova vokalistica Laibacha nastupa na turnejama). Za nas je bitno da Laibach ne stagnira, nego da idemo dalje.

Najbolja riječ koja opisuje Laibach je provokacija, pogotovo ona politička. Još od najranijih početaka, Laibach je bio službeno zabranjivan i predstavljao je problem u tadašnjoj Jugoslaviji. Da

nemaju granica, pokazali su i 1983. godine na zagrebačkom koncertu, kada su istovremeno prikazali slike Tita i muškog spolnog organa:

- Riječ provokacija znači pozivati nekoga svojom gestom kako bi se ta osoba odazvala. Svaki kvalitetan javni čin u svojoj srži mora biti provokativan, da se na njega ljudi odazovu. Naravno, taj čin mora biti što bliži istini, ne smijete provocirati neistinom jer je to tad manipulacija najgore vrste. Postoji kvalitetna provokacija i nekvalitetna provokacija. Kvalitetnu je nemoguće na svakom nastupu svaki dan prakticirati, ali trudimo se biti što provokativniji i da sve to skupa ima smisao. 80-ih nije bilo teško biti provokativan, sve što ste trebali imati jest hrabrost. Danas, osim hrabrosti, treba imati i pameti, jer je danas provokacija stvar marketinga i promocije, nešto što svi prakticiraju – od političara do trgovaca. Možda je danas najprovokativnije biti normalan, kao ja. “ rekao nam je Ivan.

Današnje provokacije se temelje na seksualnosti, mislite li da su one manje kvalitetne od onih političkih?

- Mislim da Laibach sa svoja četiri muškarca ne bi mogao postići ovoliko da je igrao na kartu seksualnosti. Bez šale, smatram da su ova vremena teža za kvalitetnu provokaciju, naglašava Mina. Ivan, s druge strane, misli da su politička i seksualna provokacija usko povezane. Kao primjer je uzeo talijanskog premijera Berlusconi i francusku prvu damu Carlu Bruni koja je bila groupie djevojka Erica Claptona i Micka Jaggera: - Da se mi u Laibachu ne volimo, ne bismo izdržali tako dugo, i tu ima nešto.. seksa, našalio se Novak.

U daljnjem razgovoru Ivan i Mina pojasnili su pojam NSK, odnosno Neue Slowenische Kunst:

- NSK je nastao 1984. godine kao odgovor službenoj zabrani Laibacha u Sloveniji, a danas više ne postoji kao takav. Nakon što smo nekoliko puta

prešli (političku) granicu na koncertima u Hrvatskoj, hrvatske su političke snage nazvale slovenske i rekle da zaustave taj Laibach. Nakon toga, slovenski su političari dislocirali Laibach. Došlo je do poznatog intervjua na televiziji 1983. godine gdje je voditelj na kraju počeo pozivati ljude da nas sami zaustave. Ta je gesta, zloraba medija, isprovocirala civilno društvo. Bili smo zabranjeni 4-5 godina, nismo smijeli upotrebljavati svoje ime, pa smo 1985. izdali album bez imena, samo s crnim križem. Sve se više ljudi željelo uključiti u naš pokret, stoga smo 1984. odlučili napraviti širi Laibach koji će se definirati kroz različite grupe: filmsku, slikarsku, kazališnu, glazbenu, arhitekturnu itd., što smo nazvali Neue Slowenische Kunst, a referirao se na slovensku avangardu s početka stoljeća. NSK je 1992. dobio i svoju misaonu državu kada je bio položen veliki crni kvadrat na Crvenom trgu u Moskvi.

Da je Laibach i danas aktivan, svjedoči činjenica kako trenutno rade na nekoliko projekata poput glazbe za SF film, albumu Laibach: Revisited, novom albumu, a dobili su i poziv za suradnju upućen od strane londonškog **Tate Modern muzeja**, kao i muzeja u Kopenhagenu.

Publici Arena Festa Laibach su dokazali zašto su na sceni već 30 godina i zašto ih se veže uz provokaciju. Na nastupu nabijenom dobrom glazbom, svjetlosnim efektima i aranžmanom za koji je zbilja trebalo uložiti truda, članovi su svojom prividnom hladnokrvnošću hipnotizirali publiku i držali ih u takvom stanju čitavih sat vremena.

Više o koncertu pročitajte na <http://planetmagazin.net/arena-fest-2011/>.

piše: Matea Lacmanović
Fotografija: Francesca Delbianco

Ovogodišnji ljetni dio festivalske sezone, bar što se tiče ekstremnije glazbe, bio je u znaku Obscene Extreme Festivala u Češkoj na kome su nastupila najvažnija imena na sceni. Festival je posjetila i pripremila detaljan izvještaj naša specijalna crust/d-beat istražiteljica Jana Atra.

Ekstremni vikend na Obscene Extreme festivalu 2011

Kao prava idila za grindcore, trash, death metal, crust, crust punk i d-beat publiku, ovogodišnji Obscene Extreme Festival zaista je imao obilje toga za ponuditi. Sve govori činjenica da su organizatori na čelu sa Čurbyjem pozvali 69 bendova, a samo neki od headlinera bila su zvučna imena poput: **Entombed**, **Brujeria**, **Dropdead**, **Benediction**, **Rotten Sound** i **Brutal Truth**.

OEF se i ove godine održao na sjeveru Češke, u „amfiteatru“ mjesta Trutnov koji je svima što nisu raspoloženi za konstantni pogo omogućio gledanje bendova sjedeći na klupi. Oni s više energije i entuzijazma, ispred stagea su u bilo koje doba dana i noći neumorno pogali i dajvali, ponekad uključujući i djecu koja su se s oduševljenjem bacala s pozornice.

Uz muziku i sve što s njom dolazi, nezaobilazno je spomenuti raznovrsnu vegansku i vegetarijansku klopku koja se

mogla kupiti za sitne novce na prostoru festivala i naravno lagano češko pivo koje je teklo u potocima. Distribucija, tzv. „grind market“ zaista je bila na zavidnoj razini. Dovoljno je reći da sam za vrijeme šetnje od štanda do štanda uspjela zaboraviti što sam sve vidjela i htjela kupiti, te sam morala u još nekoliko obilazaka kako bi utažila svoj napad šopingholizma.

Uz organizaciju treba pohvaliti prije svega izvrstan zvuk, zatim raznovrsnu hranu, relativno čiste sanitarne čvorove, dječji vrtić i ljubazni OEF crew, a atmosferu su upotpunili zamaskirani likovi u obliku divovskih banana, sobova ili pak golih frajera s gas maskama.

Srijeda

Obscene Extreme službeno je započeo već u srijedu održavanjem „freak festa“. Na žalost, prvi dan smo propustili zbog poslovnih obaveza ali koliko smo čuli

bilo je u najmanju ruku zanimljivo na freakovskom petoboju!

Četvrtak

Putovanje za Češku započelo je u ranim jutarnjim satima i po paklenoj vrućini trajalo deset sati. Oko tri poslije podne konačno smo stigli u Obscene kamp u kojem još nije bilo gužve. Nakon postavljanja šatora i ručka i kraćeg predaha zaputili smo se prema stageu gdje je već svirao slovački bend **ATTACK OF RAGE**.

Dečki su se iskazali svojim dvadesetpetominutim death grindcoreom pa iskreno preporučam njihov zadnji album "Sváté Zlo". Nakon njih na stage su se popeli **DOBYTČI MOR**, bend popularan još na čehoslovačkoj death metal sceni, koji se ponovno okupio nakon 15 godina. Iako se radi o iskusnoj ekipi već nakon par pjesama postali su pomalo dosadni, osobito zbog visokog vokala. Mora ih se pohvaliti jer im reunion nije potraćen, čini se da znaju što rade i još uvijek sviraju sa žarom.

Sljedeći bend koji sam pogledala bili su češki **NAPALMED** čiji me eksperimentalni industrial death electro nije oduševio, ali su scenski bili iznimno zanimljivi zbog sviranja na svemu samo ne konvencionalnim instrumentima.

Oko devet navečer na red je došao dobro poznati češki **GRIDE** od kojeg sam iskreno očekivala više, ali ne može se reći da su razočarali. Možda sam samo stekla takav dojam zbog nekoliko novih stvari koje su pomiješali sa starijim hitovima.

Nakon njih zaredali su se headlineri prve večeri, od kojih su prvi bili švedski old school death metalci **ENTOMBED**. Za njih samo riječi hvale, što je potvrdio divlji pogo i stage diving: specifični death'n'roll vokal, zvuci sirovih gitarskih rifova isprepletnih s preciznim solažama i gomila energije pridobila je i usijala publiku. Kao posljednji bend večeri,

s manjim kašnjenjem nastupili su **BENEDICTION**. Po svome stažu poput Entombeda, ali sa sebi svojstvenim, iskonskim milozvucima death metala opravdali su svoj kultni status.

Prva večer završila je već standardnim Hell Showom koji se bolje može opisati fotografijama a ne riječima, i naravno druženjem s istomišljenicima iz čitave Europe, pa i šire.

Petak

Paklena vrućina probudila me sljedeći dan i već oko pola jedanaest istjerala iz usijanog šatora. Na kraju se ispostavilo da to nije toliko loše, jer sam se stigla osvježiti i okrijepiti prije naših **DISLIKE**. Iskreno, imali su oni i boljih trenutaka, ali ne može im se niti zamjeriti: trebalo je odraditi naatup u petak prijepodne, nakon tolikog puta i vrućine. Sve u svemu, Požežani su bili solidni i čak su unatoč ranoj satnici, uspjeli privući nekolicinu neumornih grindera i dovoljno ostale ekipe da se popuni prostor ispred pozornice.

Nakon pružanja podrške domaćim snagama, predahnula sam laganom šetnjicom kroz „grind market“ koji mi je oduzeo dah ogromnim izborom vinila, majici, zakrpa i raznog nakita. Vrijeme je jako brzo proletilo, tako da je sljedeći bend koji sam pogledala bio švedski **LAUTSTRÖMER**. Bend čini dio ekipe iz dobro poznatih Driller Killer, a na ovogodišnjem OEF-u rasturli su sebi svojstvenom mješavinom punka, crusta i rock fuckin' rolla.

Bend kojeg definitivno ne smijem izostaviti legendarni su **VARUKERS**, koji su muzički na OEF-u bili jedan od najblažih bendova, ali su svojim old school punk/d-beatom usijali atmosferu i razblažili zasićenost grind bendovima. Nakon njih stage su preuzeli švedski **SKITSYSTEM**: crustcoreaši koji ove godine nastupaju i na Monteparadiso festivalu. Što reći osim: dođite u Pulu, nećete požaliti ako volite ovakvu glazbu.

Oko devet navečer konačno je došao red i na ROTTEN SOUND, finski deathgrind bend koji je sve prisutne pomeo s dobrih 50 minuta čiste i nemilosrdne energije. I kada ste pomislili da (barem danas) ne može bolje, zamaskirani frajeri s mačetama preuzimaju stage. Da, riječ je naravno o deathgrind kartelu BRUJERIA, koji je svojom genijalnom jednostavnošću i razrajućim rifovima uzrokovao nevjerovatno ludilo u publici. Na zadnjoj, svima znanoj stvari „Marijuana“ na stageu je zajedno s bendom bilo oko 100 ljudi, počeo je masovni stage diving i sveopći kaos. Odlično! Nakon toliko dobrih bendova, odlučila sam se za druženja s frendovima i skupljanje energije za još jedan dan.

Subota

Prije odlaska na OEF, prijatelji koji su prethodnih godina posjećivali Trutnov upozoravali su na neizbježno loše vrijeme i kišu, ali i zadnji dan festivala u Trutnovu probudilo me jako sunce i nesnosna vrućina.

Oko podneva pogledali smo UNKIND, DEATH TOLL 80K i COLLISION, dok smo zapravo iščekivali VISIONS OF WAR i

INSTINCT OF SURVIVAL.

Na belgijske krastere VISIONS OF WAR red je došao tek u pola pet, ali isplatilo ih se čekati. Iako su svirali u Zagrebu nekoliko dana prije nastupa na OEF-u gdje su napravili odličnu atmosferu, ovo je zvučalo puno kvalitetnije i iako je trajalo samo dvadesetak minuta, nisu razočarali. Nekih sat vremena kasnije konačno sam dočekala stench coreaše INSTINCT OF SURVIVAL. Ako ste slušali njihov album „North of Nowhere“, možete steći dobar dojam o čemu je riječ. Ovi dečki su u svojih 25 minuta odsvirali dobar dio svog repertoara, uključujući i poduži intro „Human?“.

Za njima slijede bostonski PSYCHO koji, uz stanku od '1994-2005 svira svojevrсни spoj punk/trash/hardcorea još od '81 (!).. Oko pola jedanaest počeli su headlineri, a prvi su na redu bili ni manje ni više nego **BRUTAL TRUTH**. Za njih nije potrebno pisati nikakve uvodne riječi, ali moram dodati da su mi očekivanja vezana uz njihov nastup na OEF-u bila puno veća, što su i drugi kasnije potvrdili. Nakon njih uslijedio je **DROPDEAD** koji su pružili dobru dozu hc/crusta.

Do kraja večeri zaredalo se još nekoliko zanimljivih imena poput LE SCRAWL i MELANCHOLY PESSIMISM, da bi pred sam kraj festivala počelo nevrijeme i kiša, koja je svom srećom prekočila ostale dane.

Sljedećeg jutra skupili smo svoje stvari, pozdravili se OEF-om i umorni ali zadovoljni krenuli u pravcu Hrvatske. Put je potrajao, zapeli smo i u Beču zbog kvara na autu, ali naposljetku smo stigli puni izvrsnih dojmova. Ovogodišnji OEF će definitivno ostati u sjećanju kao festival sezone: fest sa odličnom atmosferom, fenomenalnim lineupom, izvrsnom organizacijom i ludim ljudima iz cijelog svijeta kojih je na prostoru festivala bilo preko pet tisuća.

Hvala organizatorima i cijeloj OEF ekipi na odličnom festu, nadam se da se vidimo i sljedeće godine. @

Leteća trupa PLANetmagazina i prijatelja otišla je na koncert Youth Of Today, Jucifer i The Orange Man Theory u Goriziju.

Mladi kao i prije 20 godina – Youth Of Today

Zašto mi nisi rekla da Youth Of Today sviraju u Goriziji? Zaboravila sam valjda, koji je to dan? Petak! Izvrsno, koliko ima vožnje do tamo? Tri sata maksimalno, mogli bi neki kombi iskemijati. A ništa, onda idemo!

Tako je nekako zvučao telefonski razgovor kad je pao dogovor da se ide gledati uživo ove utemeljitelje youth crew pokreta. Ipak je to bend mladosti podosta ljudi, a kako su djelovali od 1985. do 1990. te su dosad imali tek nekoliko reunion koncerata koji nikada nisu bili u blizini (a niskotarifni letovi za Ameriku i dalje nisu prihvatljive cijene za neki ovakav pothvat) mnogi nisu mislili da će ih ikada vidjeti uživo. I eto, dečki se okupili u gotovo originalnoj postavi prošle godine (**Ray Cappo** na vokalu, **John Porcelly** na gitari, a na bassu **Ken Olden** iz Battery i Better Than a Thousand te **Vinnie Panza** na bubnju) i krenuli na svjetsku turneju!

U međuvremenu smo nabacili dogovor preko svih društvenih mreža i foruma te skupili šaroliku ekipu za kombi, a line-upu u Piefte Factoryju (uz najavljeni support i oproštajni koncert **The Guilt Showa**) su pridodani i **Jucifer** (inače pioniri sludge-doom metala iz Georgije, SAD) te **Orange Man Theory** koji su s Juciferom bili na turneji. Okej, malo neobična kombinacija, ali moglo bi biti zanimljivo. Da, to smo tad rekli.

Krenuli smo u petak popodne u optimalno vrijeme da stignemo stati na svaku benzinsku na putu, no i to "optimalno vrijeme" se nije baš pokazalo najboljim rješenjem s obzirom da smo, naravno, potrošili svu hranu i piće koje smo ponijeli iz Zagreba, a tamo nas je (nakon pola sata lutanja lokalnim cestuljcima) dočekalo neugodno iznenađenje. Naime, našli smo veliki trgovački centar i nakon početnog veselja zbog pronalaska supermarketa uslijedilo je veliko razočarenje jer nam se isti zatvorio ispred nosa. A bilo je pola osam navečer!

No i to nam tad nije pokvarilo zabavu, nego smo se uputili u potragu za nekom benzinskom vođeni zdravom logikom "ako već dućani ne rade, benzinske moraju raditi". I tako, naišli smo na jednu benzinsku, pa na drugu, pa na treću... Nijedna nije radila. Simpatična prolaznica nas je uputila da pokušamo na slovenskoj strani (u Novoj Gorici) potražiti neki dućan, ali od tog smo brzo odustali". Na sreću, uspjeli smo naći neku pečenjaru

Uskoro smo se nakon degustiranja kebaba i falafela uputili pred klub, gdje se baš i nije okupilo nešto puno ljudi. Iz Hrvatske smo sreli grupicu splitske ekipe, koji su u Goriziju svratili nakon koncerta H2O koji je bio u Ljubljani dan prije. Zanimljivo je bilo primijetiti

okolinu Pieffe Factoryja – stambene zgrade, dvorišta, kuće... navikli na barake na rubnim područjima gradova i slična mjesta, ovo nam je bilo vrlo čudno za vidjeti. A i to da se susjedi uopće ne bune. Ubrzo smo ušli u klub, taman na Jucifer i još brže izašli van. Ono što smo nekih pet minuta pokušali pogledati u najmanju ruku je zvučalo kao samodopadno izdrkavanje (napomena: ne volim koristiti prostote u člancima, ali zbilja ne postoji prikladnija riječ) dvoje ljudi na stejdžu bez obzira na nezainteresiranu publiku.

Orange Man Theory su svirali prvi te smo ih propustili, a **The Guilt Show** su zbog prometne nesreće (?) na žalost otkazali svoj nastup. Zbilja peh, otkazati svoj zadnji nastup, ali nadamo se da im je dobro i da nisu ozlijeđeni (ukoliko se radi o prometnoj, odnosno, ukoliko smo se dobro sporazumjeli). I nakon blago rečeno dosadnog Jucifera (odnosno onog što sam napisala prije, ali da ne ponavljam) konačno je red došao na ono na što smo došli. Instrumentalisti su se naštimavali dok je vokal, mali – veliki Ray (Raghunath Cappel) na stejdžu vježbao jogu. Kako je poznato da je Ray Cappel vrlo aktivan u Hare Krišna zajednici te se bavi raznim borilačkim sportovima, nije nam bilo toliko čudno ovo vidjeti (iako obično vokale vidamo na pripremama za nastup oko šanka ili ispod istog) niti je itko pomislio “gle lika kako se preserava”. Simpatičan nam se učinio taj Ray još ispred kluba kad smo naišli pored njihovog kombija i vidjeli ga unutra kako igra Tetris ili nešto slično, pa smo naravno kucali i smetali, a on je veselo otpozdravio. Što će drugo s pripitim Hrvatima. Koncert je počeo furiozno s hitom *Flame Still Burns*, a nastavilo se s presjekom diskografije u vidu *Take A*

Stand, Make A Change, Break Down The Walls, Honesty, No More, A Time We'll Remember... pa čak i obradama poput *Young Till I Die 7Seconds*. Bacanje sa stejdža je bilo prisutno od prvih taktova, a nastavilo se istim intenzitetom do kraja koncerta. Ray je veselo čavrljao s publikom između pjesama i pozivao na stage dive, ali vrhunac istog je dosegnut kad je sa šanka pozvao nekog kovrčavog postarijeg čovjeka u traperu da se baci sa stejdža (u kasnijem tekstu Čovjek Koji Je Izmislio Facebook). Čovjek Koji Je Izmislio Facebook je u početku oklijevao, ali zato kad se priviknuo na bacanje nije se dao smesti i bacao se stalno (između pjesama, na prazan pod i slično). Uvidjevši što je izazvao, Ray je održao kratko predavanje o nekoliko pravila stage divinga (ne bacaj se na bubanj, ne bacaj se na gitaristu, ne bacaj se između pjesama itd.), ali bez obzira, ti momenti su ostali zapamćeni kao jedni od najsmiješnijih epizoda koncerta, a Čovjek Koji Je Izmislio Facebook se do kraja koncerta veselo zabavljao u publici te se čak i riješio suvišne odjeće.

Nakon dva bise koncerta je priveden kraju, a mi smo se umorni i vrući zaputili prema izlazu. U sveopćoj gužvi neki su razbili arkadu, neki izgubili pramenove kose, masnice su bile sveprisutne, ali svi smo se složili da je zbilja vrijedilo. Neponovljiv doživljaj je vidjeti tako iskren i energičan nastup, jer Youth Of Today se zbilja drže kao mladići i 26 godina nakon osnivanja benda. Nije nam preostalo ništa drugo nego da se pozdravimo i popričamo s bendom koji se okupio ispred svog kombija koji je bio u blizini našeg te još pod dojmom zaputimo kući. Ovaj savršeni koncert ostat će nam svima dugo u pamćenju, a do sljedećeg puta ovo će biti - *a time we'll remember*. Tea Čondrić

MONTE PARADISO HARDCORE PUNK FESTIVAL 05. - 06. 08. 2011.

Prvi vikend kolovoza 2011. bio je rezerviran za devetnaesto izdanje Hardcore punk festivala Monte Paradiso. Ove godine headlineri su bili talijanski Warfare i Impact, a čast zatvaranja pripala je ultimativnim Šveđanima Skitsystem.

Monte Paradiso 19 je iza nas

Već dan uoči početka festivala, u četvrtak, velik broj šatora u dvorištu ex-vojarnje Karlo Rojc najavljivao je još jednu dobru hardcore pank feštu. U petak se parkiralište dodatno popunilo a travnjake oko Rojca preplavili su dobro raspoloženi pankeri svih podžanrova. Kao i proteklih godina uz domaće registracijske oznake velik dio pripadao je i gostima iz drugih europskih zemalja koji redovito pohode ovakva događanja. Koncertni dio otvorili su mladi lokalni hcpunker **Rabbia E Disperazione** koji se u posljednje vrijeme sve češće mogu vidjeti na puležanskim pozornicama. Za njima na stage dolazi kragujevački d-beat trojac **Dishumanity**. Iako prilično mladi i usprkos početnoj nesigurnosti ubrzo su se oslobodili i krenuli sa svojom verzijom discharge a like sounda koji je očito na posljednjem materijalu pod utjecajem Toxic Holocaust i sličnih bendova. Solidna

svirka kojoj se jedino može zamjeriti ukočenost gitarista i basista. Ispada kako je ovaj Paradiso bio bend uglavnom trojaca jer u sljedećoj postavi na stage ispadaju sarajevski **Motherpig**. Kod njih se može čuti širi raspon utjecaja, od Motorhead rocknrolla preko punka pa čak do elementa grindcorea. Sljedeći dugoočekivani band, požeški grind prvaci **Dislike** na žalost nisu došli pa su ih zamijenili **Nonsense**.

Prvi pravi headliner na stageu bili su britanski garage punk rockeri **Trashcat**. Unatoč nesumnjivoj kvaliteti očito je kako MP publika nije u diru s ovakvom glazbom pa je i njihov nastup prošao slabije zapaženo.

Pravo otkriće za ljubitelje talijanskog 80's hardcore punka bili su Warfare u kojima na vokalu dolazi **Richard** iz

poznatijih **EU's Arse**. Oni koji su gledali legendarni talijanski hardcore bend u Puli 2009. godine znaju o kakvom se nastupu raDI. Richard u svoj nastup unosi dozu performansa pa uz ljuti hardcore na stageu oživljava svoje tekstove, počevši od izlaska na binu s velikim raspelom, preko zatvaranja u kavez do penjanja po konstrukciji pozornice. Nezaboravan nastup dostojan prve festivalske večeri.

Drugi dan...

...nastavio se po organizatore s poteškoćama jer su zbog otkazali slovenski **Insane**. Zbog toga se čekalo i tridesetak minuta na početak novosadskih garažera **Brickheads**. Zanimljiv sastav, no kao i Trashcat prethodne večeri nisu pronašli puno navijača među standardnom MP ekipom.

Nešto više publike na dens floor privukli su Zadrani **E.N.D.** Ovi momci izvode snažni moderni i hardcore metal s izletima u grind core. U nekim recenzijama ovakva mjuza naziva se i groove metal, a END svojem muziciranju

pristupaju zaista perfekcionistački. Ne može se a ne primjetiti utjecaj bendova kao što su Pantera, Lamb of God ili Meshuggah. Pomalo neobično za MP ali svejedno palac gore za ljuti zadarski trojac (!!!).

Novosađani **Bayonets** u kojima svira i dio Bricheads nekako liče na Atheist Rap, a na trenute čak i na Peter And the Test Tube Babies. Usvirana i vesela trupa pred binu je prvenstveno privukla raznorazne skin-a-like fanove i ponekog kejosera. Poštena svirka i definitivno bend za kojeg će se još čuti i vidjeti na OI punk eventima.

Za kraj ovogodišnjeg festivala rezervirane su dvije poslastice: prvi su bili još jedni legendarni Talijani, **Impact**. Radi se o sastavu koji 80-ih bio u prvoj ligi talijanskog hardcorepunka. Možda danas zvuče "tanko", osobito kad ih se uspoređuje s modernijim sastavima, no Impact su pokazali kako hardcore zvučao i izgledao u svojim početcima. Najočekivaniji nastup koji je ujedno i zatvorio fest bio je onaj švedskih

SKITSYSTEM playlista

1. Ondskans Ansikte
2. Profit Overshadows Need
3. I Skuggan Av Erat Sverige
4. Det Sociala Arvet
5. Vald
6. Stigmata
7. Ett Liv
8. Alla jävlar ljuger
9. När ska ni fatta
10. Förtärd Av Smärta
11. Den Yttersta Dagen
12. Skrivet i Blod, Ristat i Sten
13. Maktens murar Rasar
14. Allt E Skit

crust prvaka **Skitsystem**. Kao što se i očekivalo Skits kreću odmah u glavu, ljuto i žestoko s *Ondskans Ansikte* i *Profit Overshadows Need* s *Ondskans Ansikte* albuma iz 1996. Da MP publika ovakav saund pokazao je i žestoki ršum ispred stagea. Kako je nastup odmicao Šveđani su dodatno ubrzavali unatoč očitim problemima bubnjara nenaviklim na visoke ljetnje temperature u dvorištu Rojca. Bend je izveo presjek cjelokupne diskografije iz koje se može (za početak) preporučiti posljednji album *Stigmata* s kojeg su i izveli *Vald* i istoimenu *Stigmatu*.

Urnebesni nastup završavaju pravom dozom distorzije i agresije po ušima s *Maktens murar Rasar* i *Allt E Skit*.

Nakon završetka glazbenog programa zabava se nastavila u dvorištu uz nezaobilazne zvuke popularnih KDBŠ. Čestitke Monte Paradiso ekipi koja već planira jubilarno, dvadeseto izdanje za koje najavljuju čak četiri dana dobre zabave uz nekoliko jakih imena svjetske hardcore punk scene. živjeli!

KOMENTARI**BUBITCH**

Na ovogodišnjem MP-u je bilo osjetno manje ljudi nego prijašnjih godina, a mislim da je najveći razlog tomu bila previsoka cijena karte. Realno gledajući 120 kn za festivalsku, odnosno 70 kn za dnevnu kartu, i nije toliko puno, ali smo od organizatora navikli da nas za manje novaca počaste sa puno dobrih bendova, a ove godine je bila obrnuta situacija

DULE.KLC

Karta nije bila skupa 12 bendova za 120 kn je skroz ok. Treba pokriti troškove bendova, organizacije... Mnogi festivali počnu kao hc/punk festivali, a nakon par godina se pretvore u komercijalna moderna muzika sranja. Monte paradiso je jedan od rijetkih koji nije takav i zato svaka čast organizatorima na trudu.

12.-15. 08. 2011. Sotočje, Tolmin (SLO)

Izniman line-up i odlična zabava na prošlogodišnjem Šklab festu u slovenskom Trbovlju ponukali su nas da i ove godine posjetimo taj mali slovenski gradić (inače rodni grad svjetski poznatog benda Laibach). Pozorno smo pratili internetske najave ekipe iz Trbovlja cijele godine, te ostali ugodno iznenađeni „ujedinjenjem“ Šklab festa i Njoki festivala iz Ajdovščine, na čijoj su pozornici prošle godine, između ostalih, prodefilirali No Use For A Name i Lagwagon. Tako je nastao Punk Rock Holiday 1.1 na sasvim drugoj lokaciji – u Tolminu na Soči, domu svakako većeg i masovnijeg Metalcampa.

Po šumama i gorama na Punk Rock praznike

Kao prvo veliko ime festivala koji je nastao spajanje Šklaba i Njoki festivala pojavili su se **Bad Religion**, i to je (uz ostale potvrđene hedlajnere) bio dovoljan razlog za odlazak u Tolmin, ali kad su još uz njih potvrdili i **NOFX**, odlučili smo definitivno dio ljetnih praznika provesti na ušću Soče i Tolminke. Jer ipak, i ako niste pretjerani fan melodičnog panka, na jednom mjestu vidjeti dva ovakva benda za relativno pristojnu cijenu (tih dana je cijena festivalske ulaznice bila oko šezdesetak eura) se definitivno isplati.

Nakon brojnih peripetija oko planiranja odlaska uputili smo se put Tolmina. Iako postoji uvriježeno mišljenje kako je Slovenija mala zemlja i kako se tamo gdje god da se krene stigne za maksimalno dva sata, do našeg odredišta smo se vozili dobrih šest sati. Tolmin je ipak grad podno Julijskih Alpa blizu talijanske granice, a cestuljci uz Soču (iako je vožnja njima predivna zbog prekrasnog krajolika) zahtijevaju laganu vožnju, što zbog ograničenja, što zbog čestih i oštih zavoja. Oko sedam sati smo stigli u kamp,

raspakirali šatore i „ispitali teren“. Zaključili smo da smo zauzeli izuzetno mjesto u kampu, blizu WC-a, tuša, šanka i festivalskog prostora, te se polako uputili na koncert jer su s nastupom započinjali popularni **Pasi** iz Rijeke.

Veseli Riječani su standardno dobro odradili svoj set, no zbog strke s vremenom nastup im bio skraćen te smo uspjeli uloviti tek dva hita, *Lojalan* i *Jebotebog*. Nakon njih je uslijedio nastup **3 Feet Smaller**, koji nam nikako nije sjeo svojim ska-kutavim izričajem pa smo pričekali početak koncerta legendarnih **Bad Religion**.

Koncert su otvorili sa *Sinister Rouge*, i iako su mnogi smatrali da će nastaviti u tom revijalnom tonu, to se nije dogodilo. Zagriženi fanovi razočarani su izborom pjesama (uglavnom novije i sporije) i ne mogu se oteti dojmu da je koncert bio

„odrađen“. Bilo je čak usporedbi tipa „ovo je kao da gledam neki prosječan rock bend“, a od pjesama izdvojile su se *Devil in Stitches*, *Honest Goodbye*, *Atomic Garden*, *Recipe For Hate*, *The Defense*, *Los Angeles Is Burning* te nezaobilazna *American Jesus* na bisu.

Prvu koncertnu noć zatvorili su veseli Makedonci **Superhiks**, no cjelodnevna zabava učinila je svoje te nas je bacila u horizontalu vrlo brzo nakon nastupa Bad Religiona. Ipak je trebalo pogledati još gotovo dvadesetak bendova naredna tri dana.

Drugi dan...

...krenuli smo po doručak na kojem smo se zadržali tijekom cijelog dana u dobrom društvu poznanika iz raznih republika

bivše države. Dan je brzo prošao te je ponovno došlo vrijeme koncerta.

Hardcore snage iz Krškog **Final Approach** otvorili su drugu koncertnu večer, žestoko i nabrijano kako i dolikuje, no veliki stejdž i takva muzika nikako ne idu jedno s drugim. Puno bolje i efektnije bi zvučali u nekom malom klubu gdje bi kontakt s publikom bio puno prisniji. Od hitova našli su se tu *Positive Soul*, *Tomorrow Never Comes* te naravno obrada naših hardcore legendi Razlog Za, *Old Skul Stvar*.

Nastup melodičnih **In-Sane** iz Gornje Radgone uslijedio je ubrzo nakon **Final Approach**a. Za In-Sane se definitivno može reći kako su jedan od najkvalitetnijih bendova tog tipa s ovih prostora, jer zbilja mnogo ulažu i u muziku i u svirke. Iza sebe imaju već pet europskih turneja te se na jesen spremaju i na američku, gdje će, između ostalog, svirati i na poznatom The Festu na Floridi. Na stejdžu zvuče zbilja uvjerljivo i moćno, a odsvirali su pjesme s albuma *Trust These Hands... Are Worthless* i neke novije koji zvuče kao noviji uratci Propagandhija. Zbilja izvrstan nastup pred brojnim fanovima koji su se skupili u koncertnom prostoru.

Hog Hoggidy Hog i **Red Five Point Star** smo gledali iz prikrajka.

Druge večeri jedni od hedlajnera bili su **The Bouncing Souls**. Solidan koncert, iako je vrlo zamjetljiva statičnost, ako ne i nezainteresiranost pjevača za sve oko sebe. Najviše su pjesama odsvirali sa svog najpoznatijeg albuma *How I Spent My Summer Vacation*, a za kraj počastili su prisutne svojim najvećim hitom *True Believers*.

Cjelodnevno druženje s ekipom nas je umorilo tako da nismo pogledali zadnji bend, a to je ovaj put bio **Hot Water Music**. Ekipa koja ih je gledala tvrdi da su bili sjajni, a mi si i dalje ne možemo oprostiti tu pogrešku što ih nismo uspjeli dočekati na nogama.

PUNK ROCK HOLIDAY 11

NOFX
BAD RELIGION

BOUNCING SOULS ★ JINGO DE LUNCH ★ STRUNG OUT
HOT WATER MUSIC ★ TOTAL CHAOS ★ THE REAL MCKENZIES
RED FIVE POINT STAR ★ STREET DOGS ★ TALCO
HOG HOGGIDY HOG ★ 3 FEET SMALLER ★ SUPERHIKS
BACKSTAGE ★ GOLLIWOG ★ KRESHESH NEPITASH ★ PASI
HARRY ★ MYSPACE INVADERS ★ IN-SANE
FINAL APPROACH ★ REAL LIFE VERSION ★ EXTREME SMOKE 57

12.-15. AUGUST 2011. TOLMIN, SLOVENIJA
VSTOPNICE/TICKETS: WWW.PUNKROCKHOLIDAY.COM

Friday, 12.8.2011
BAD RELIGION
3 FT SMALLER, SUPERHIKS
KRESHESH NEPITASH, PASI
HARRY, MYSPACE INVADERS

Saturday, 13.8.2011
HOT WATER MUSIC, BOUNCING SOULS
RED FIVE POINT STAR, IN-SANE
HOG HOGGIDY HOG, FINAL APPROACH
REAL LIFE VERSION

Sunday, 14.8.2011
STRUNG OUT, JINGO DE LUNCH
THE REAL MCKENZIES, STREET DOGS
TOTAL CHAOS, CRUSHING CASPARS
EXTREME SMOKE 57

Monday, 15.8.2011
NOFX, tba, tba, TALCO
BACKSTAGE, GOLLIWOG

Treće jutro...

...ponovno je obilježeno odlaskom u trgovinu, a kako je bila nedjelja kad se sve zatvara već oko podneva, nije nam bilo druge nego posjetiti konačno beach bar na ušću Soče i Tolminke. Plaža se nalazi unutar festivalskog prostora i stvarno se radi o predivnom mjestu: bijela obala, tirkizna hladna rijeka, lagani povjetarac – što se više može poželjeti na vrućem i sparnom danu?

Uz konstruktivno provedeno popodne, ponovno je došlo i vrijeme za koncert. Otvorili su grinderi **Extreme Smoke 57**, čiji je koncert svojom pojavom uveličao i legendarni Pečo iz Novog Mesta. Nakon njih svoj set odradili su Nijemci **Crushing**

Caspars, koji sviraju neki dosadni hardcore i furaju nekakav jadan rock-star stav koji im nikako ne stoji. Prilično jadno i nezanimljivo.

Total Chaos ispali su jedan od najboljih bendova festivala. Iako ih nitko od nas nije aktivno slušao godinama, zbilja su ugodno iznenadili. Komunikacija s publikom i cijela svirka je bila na vrhuncu, od hitova bilo je tu i *Riot City* i *Gomer Pyle*, te su oduševili hitom s novog albuma *Total Massacre*.

Nastup hvaljenih **Jingo De Lunch** popratili smo odmarajući sa strane. Jingo furaju nekakav pank rock dir, a pjevačica najviše glasom podsjeća na vokala iz Bad Brainsa HR-a. Poprilično dosadno, i

nikako nismo mogli shvatiti razlog tolikom hvaljenju.

Street Dogs su uvjerljivo otprašili svoj street punk repertora s irskim štihom, a kako nismo pretjerani ljubitelji istog čekali smo nastup **Strung Out**. Otvorili su koncert s *Too Close To See* i nastavili redati hitove: *Velvet Alley*, *Mind Of My Own*, *Ultimate Devotion*, *Bring Out Your Dead*, *Matchbook* te završili s izvrsnom *Analog*. Pjevač ima izvrsnu komunikaciju s publikom i par puta je završio u rulji, te se vidi da sve te pjesme doživljava vrlo osobno. Neki su tvrdili da je mnogo falšao, ali kako smo mi bili u prvom redu, nismo valjda pohvatali sve zvukove i to primijetili. Večer su zaključili sveprisutni **Real McKenzies** svojim gajdama i sličnim instrumentima, što je nekima od nas oduvijek bilo nezanimljivo, ali ekipa je očito bila oduševljena.

Zadnji dan festivala...

...otvorile su domaće melodične snage **Backstage i Golliwog**, no cirkus u pravom smislu te riječi uslijedio je nastupom combat-ska velikana **Talco**. U skromnih pola sata odsvirali su svoje hitove s hvaljenih albuma *Combat Circus i Mazel Tov*, te predstavili i zadnji album *La Cretina Commedia*, zanimljivog covera kojim su iskazali hommage legendarnom coveru Rancida na albumu ... *And Out Come The Wolves*.

Overflow su muzički nezanimljiv bend, dok su nekim članovima naše ekipe poprilično mrski i u privatnoj sferi, tako da smo njihov nastup, koji se mogao okarakterizirati kao tipično prešeravanje i podilaženje ekipi, popratili s obližnje livade. Svirali su uglavnom nove stvari (*Swallowed, Surprise...*) i na sreću, svirka im je bila poprilično kratka. Inače, majice dotičnog benda su se na distri prodavale po 15 eura, dok su NOFX svoje majice cijenili standardnih deset eura. Nema se tu što više reći, a i nisu jedini bend s ovih prostora sa sindromom „megauspješnog“ benda. Da su kojim slučajem iz Karlovca,

Sad malo o ugostiteljskoj ponudi: Naplaćivanje svega i svačega

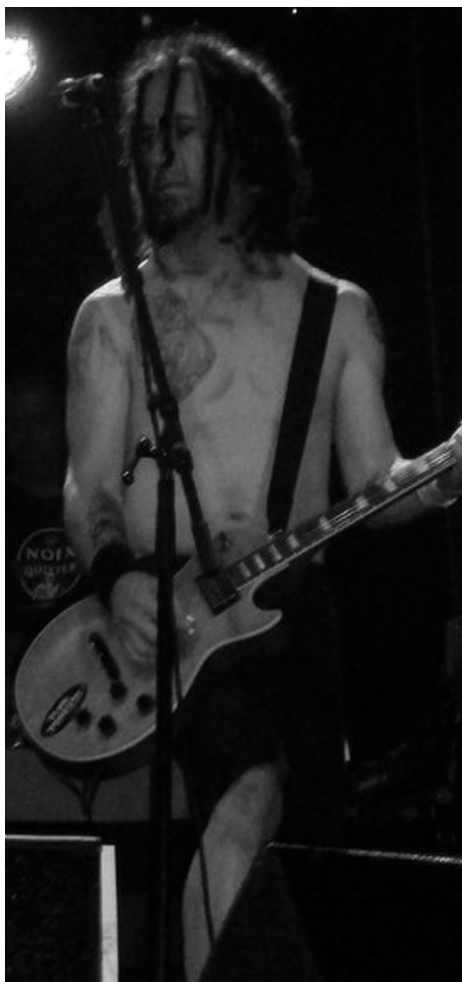
Često se dogodilo da se propusti i nekoliko bendova koji nastupaju kupujući kilometarske bonove na jednom šanku. Festivalaska cijena piva je znatno više nego na ostalim punkerskim festivalima, 2,5 €, pa s obzirom na kapacitete supkulture to je poprilično skup sport.

Posebna priča Punk Rock Holidayja je priča o raznom naplaćivanju svega i svačega. Pri dolasku u kamp uz zamjenu karte za festivalsku narukvicu dobivale su se dvije vreće za smeće, uz depozit od 10 eura. Na odlasku se donosilo smeće i kupon, te dobivalo 10 eura nazad. Ista stvar je bila s čašama – ako nemaš čašu, platiš extra euro, kad doneseš praznu, dobiješ euro nazad i slično. Prvi dan smo se nekako i snašli s čašama, nismo se libili otvoriti kantu i izvući čašu iz smeća, no već treći dan, na cijelom festivalskom prostoru nije bilo niti jedne čaše! Čak ni u kanti za smeće!

a ne iz Koprivnice, vjerojatno bi bili najbolji melodični pank bend na svijetu.

Legendarni **Toasters** upriličili su odličnu uvertiru **NOFX**-ima, zadnjem velikom hedlajneru festivala. Standardni zabavni plesnjak za sve prisutne, kojih je zadnji dan bilo puno više nego protekla dva festivalaska dana. Naredalo se hitova, *Two Tone Army, New York Fever, Shocker, Weekend In LA, Don't Let The Bastards Grind You Down...* te kao što je već rečeno, napravljena je odlična podloga za zatvaranje festivala uz NOFX.

Iako su mnogima jedan od omiljenih bendova, nikad nisam bila pretjerano oduševljena njihovim melodičnim izričajem, ali moram napomenuti da je ovaj koncert jedan od najboljih koje

sam u životu gledala, prvenstveno zbog atmosfere koju su stvorili. Otvorili su odmah žestoko s *Dinosaurs Will Die* i odmah je započela ludnica – lete čaše, lete ljudi, reklo bi se «opći kaos». Redali su se hitovi u vidu *Perfect Government*, *Bob*, *Bottles To The Ground*, *Malachi Crunch*, *Stranded*, *Murder The Government*, *Fuck The Kids*, *Lori Meyers*, *The Bag*, *Herojuana*, *Leave It Alone...* te naravno nezaobilazna *Linoleum* na bisu, a na stejdžu nije izostala zajebancija između pjesama koja je često graničila granicom dobrog ukusa, no zbog pozitivne koju su donijeli nije im nitko zamjerio.

Posebna priča za kraj je bilo Melvinovo tandrčenje po harmonici, koje je trajalo dobrih dvadesetak minuta. Ekipe je u čudu gledala i smijala se, a na mahove je izgledalo kao ruganje retardiranom djetetu koje pjeva na školskoj predstavi. Nakon negdje šezdeset osmog ponavljanja melodije, skinuli su Melvina sa stejdža te se ekipa počela pomalo razilaziti jer ipak je sutradan bio radni dan, a i oni na godišnjem su bili već poprilično iscrpljeni ovom četverodnevnom avanturom. Uputili smo se prema šatoru (ovaj put zbog stvarne iscrpljenosti, a ne pretjeranog dovođenja u element), da bi kojih pola sata kasnije saznali od kolege iz Maribora da su se NOFX iznenadno vratili na stejdž te odsvirali još jednu pjesmu. Žao nam je malo bilo što nismo vidjeli stampedo od šanka do stejdža, ali zbog zbilja izvrsnog koncerta koji su upriličili uspjeli smo preživjeti taj propust.

Utorak...

...je bio dan za povratak kući. Dekintirani, umorni i gladni uputili smo se u domovinu čudnovatim seoskim putovima kako bi zaobišli autoput, jer naravno, nismo imali vinjetu, a usput smo izgubili i jedinu autokartu koju smo imali u bijeloj limuzini pa smo se nekako snalazili kartom od par kvadratnih centimetara koja je bila isprintana na Viamichelin uputama. Sve u svemu, zaključujemo da je provod bio solidan, ali festival kao takav je ipak malo podbacio. Trajanje od čak četiri dana financijski je iscrpilo mnoge, poluprazne subota i nedjelja i dosta skupe cijene pića i hrane ipak su minusi koji nisu nezapaženi. S druge strane, treba se skinuti kapa ekipi na trudu, jer festival je bio dobro organiziran, no ipak mislim da je se radi o prevelikom zalogaju za prvu godinu „ujedinjenog“ festivala. tHc

Viva La Pola #8 - 19. i 20. 08. 2011. Klub Uljanik, Pula
Iza nas je još jedan, osmi po redu, Viva La Pola festival. Za razliku od prošlih izdanja festivala na kojima su "headliners" bili još uvijek aktivni bendovi iz povijesti punka ove su godine glavni bendovi bili isključivo prokušani bendovi iz Hrvatske i Srbije.

Viva la Pola na prekretnici

Pretpostavljam da je koncept baziran na dovođenju starijih legendi punka zamijenjen novim konceptom vjerojatno jer domaći i regionalni bendovi koštaju nešto manje, ali učinak je isti ili bolji što se broja publike tiče.

Publika se u petak i u subotu počela skupljati tek pola sata prije "headlinera". U petak je do Striboga Uljanik bio skoro prazan, a na **Stribogu** se okupila malobrojna publika koja prati opus benda

te poznaje tekstove. Naime, **Metanoia** (Pula), **Mighty Zazuun** (Pula), **Oliver Kovach** (Pula) i **Super Sexy Flesh Eating Zombie Strippers** (Rijeka) nisu mogli doći do brojnije publike radi preranog početka i prejakih glavnih bendova.

Stribog su solidan folk/ black metal bend s muškim i ženskim vokalom, te je zanimljivo da imaju i tradicionalnu frulu u bendu koja daje mističan štih na sceni. Iza njih su svirali **Shoot Me**

Wendy iz Zagreba koji su prilično glazbeno kvalitetan pop punk bend, no još uvijek ne privlače publiku. Na njima je publika bila prilično brojna, ali statična pošto je razlog njihovog okupljanja bio nastup Goblina. Ista sudbina je zadesila i crikveničke **Invert** koji također sviraju jako kvalitetno, ali ne baš inventivno.

U 23:30 publika je konačno dočekala Goblina (Šabac, Srbija) koji su prvi prodrmati publiku i skupili ju u velikom broju. Tijekom izvođenja svih njihovih najvećih hitova razvila se bacaljka koja je za posljedicu imala veći broj izbačenih pogatora iz dvorišta Uljanika. Goblini su, nakon što su primjetili da redari odvođe jednog momka koji je pogao ispred bine, zaprijetili prekidanjem koncerta ukoliko ne vrate izbačenog momka. Zanimljivo je da su redari ozbiljno shvatili prijetnju te doveli momka unutra i zgurali ga ispred basiste, zatim je sve krenulo svojim tijekom.

Nakon Goblina dolaze na binu **Brkovi** (Zagreb) koji u Puli, bez pretjerivanja, uživaju već kulturni status. Sam koncert je započeo s pjesmom Elija Piska "Ciao amici" u playbacku kojoj se ubrzo pripojila i publika. Nakon dugačkog Piskovog uvoda odmah počinju s hitovima poznatim pulskoj publici koja pjeva sve s bendom. Najbolji dio nastupa Brkova odlična je interakcija frontmana Šemse s publikom u kojoj dolaze do izražaja sve njegove zabavljачke sposobnosti. Od karikiranih stereotipova o Balkancima Šemso gradi zanimljivu priču, a sve to zaokružuje s iskazivanjem želje za nekim budućim životom u Puli te druženjem s prijateljima iz Monteparadisa.

Porečkom **Cirkusu** je pripao zadatak zatvaranja prvoga dana. Ipak su uspjeli sa svojim ska/ Punk/ reggae izričajem zadržati publiku koja se je pomalo počela osipavati nakon Brkova.

U subotu...

...je ponovno došlo do manjka publike na uvodnim bendovima festivala. Tako su mladi **Mortal Divinity** (Pula) i **Rabbia e Disperazione** (Pula), stari po godinama a mladi po postojanju **Pokret otpora** (Pula), **Pullover** (Osijek) i **Narada projekt** (Pula) svirali za stvarno malobrojnu publiku. Nabrojeni bendovi solidni su u svojim žanrovima samo nisu toliko privlačni publici da bi im došli već u 19h na koncert.

Valter Kocijančić, legendarni pjevač riječkih Parafa, zajedno s **Mandrilima** je također svirao pred iznimno malim brojem ljudi koji bi svatko toliko živnuo kad su u pitanju bile stare stvari Parafa. Nostalgija uvijek pali. Nakon Kocijančića na binu dolaze **Six Pack** i tada je bilo jasno za što su ljudi spremni platiti upad. Terasa kluba Uljanik fino se popunjava. Bend vadi sve stare hitove koje publika pjeva, zatim pjesme s najnovijeg, ovogodišnjeg albuma. Između stvari hvale publiku, Pulu i sve što ide uz to.

Slijedi pulski **Fakofbolan** koji ima svoju etabliranu publiku koja se je na kraju masovno popela na binu, ali i na konstrukciju krova što je moglo loše završiti. Bend je jako malo, ako uopće, komunicirao s publikom, no to nije bila prepreka da se razvije štala. Još veći broj publike za vrijeme Fakofbolana može se pripisati i smanjenju karte sa 100 kn na 50 kn za vrijeme njihovog nastupa.

Koncertni dio večeri su zatvorili **Kawasaki 3P** koji su uspjeli prodrmati publiku iako oni u Puli i Istri, za razliku od drugih krajeva Hrvatske, nemaju neku prolaznost. Vjerojatno je boljem štimungu kumovala Pulska noć, pučko veselje koje se je održavalo u cijelom gradskom centru.

Možda također radi Pulske noći i drum'n'bass, dubstep itsl. dio večeri

pod ravnanjem DJ-a i producenta **Filipa Motovunskog** unutarnja dvorana Uljanika je bila puna ljudi koji su plesali na ritmove koji se nekako nisu baš uklapali u ostale žanrove koje se moglo čuti s bine kroz dvije večeri festivala.

Kuda plovi ovaj brod?

Dojam cjelokupnog festivala je taj da unatoč iznimnom trudu organizatora stagnira te da se ne vidi mogućnost rasta. Već 2007. godine organizatori su pokušali proširiti festival no pokušaj nije dobro prošao. Mogao bih samo špekulirati zašto je to tako. Možda radi prevelikog miješanja žanrova, možda zbog neatraktivnosti starijih stranih punk bandova u prošlosti ili zbog sadašnje bliskosti hrvatskih i srpskih bendova.

Činjenica je da se ove godine primjećuje pad posjetitelja koji dolaze izvan Pule, vjerojatno zbog toga što nije sviralo nijedno veće i/ili poznatije strano ime koje je moguće rjeđe vidjeti. Druga stvar je što publika dolazi isključivo na glavne bendove, tako da prezentacijski karakter za manje poznate bendove također izostaje pošto nema publike, a skoro ni novinara. Još jedan problem je postojanje

festivala sličnog karaktera u drugim mjestima u blizini, kao npr. **Petkotina** u Buzetu, ili veći riječki **Fall Fest**. Fali i neki prepoznatljiviji koncept. Naime, nije jasno jesu li bendovi povezani žanrovski, po stavu, politički ili svi idu pod "urbano." Nije ni jasno što bi točno predstavljalo **"Summer Revolution Rock Festival"**. U Hrvatskoj su se nekako krenuli profilirati različiti festivali. S jedne strane postoje veliki sponzorski festivali (tipa InMusic), promotorski (tipa Teraneo), zatim manji koji su često sponzorirani od lokalne samouprave i besplatni (već spomenuta Petkotina) i oni žanrovski striktno za fanove. Svi drugi koji se nalaze negdje između umiru. U takvom okruženju transformacija Viva La Pole trebala bi ići u smjeru metal festivala, bar po afinitetima organizatora. Punk nije baš ni žanr za u Uljanik, radi čega se događaju incidenti s redarima o kojima se piše i na facebook stranici Viva la Pole [<http://www.facebook.com/event.php?eid=127916043963101>]. U slučaju da je netko bio izbačen mogao je bez problema nastaviti piti pivo na šanku na samom ulazu u klub Uljanik.

Inače sama organizacija festivala je jako kvalitetna pa će u svakom slučaju biti zanimljivo pogledati sljedeće godine deveto izdanje koje, po mom uvjerenju, sigurno neće izostati. Pogotovo će biti zanimljivo vidjeti u kojem smjeru će ići cijeli festivalski koncept. EB

Terraneo festival položio je s čistom peticom. Nije to mišljenje subjektivnog Šibenčanina ili novinara s prijateljskim vezama u organizaciji - jednostavno ne postoji posjetitelj festivala koji bi imao nešto loše za reći o pet dana provedenih na rubu Šibenika, u bivšoj vojarni u kojoj se dogodilo nešto veliko i značajno.

Terraneo festival: Od sulude ideje do najboljeg hrvatskog festivala...

piše: Dražen Vujović
preuzeto: ravnododna.com

terraneo
summer eco music festival
09-13_august_2011
ŠIBENIK_CROATIA

U početku bijaše ideja, a ideja bijaše idealna za ismijavanje. Veliki open-air rock festival negdje u Dalmaciji. Zvučalo je naivno, neizvedivo, problematično. Suludo. Glazbeni kružoci, menadžeri, booking agenti, promotorske agencije podozrivo su, poneki i s podsmijehom, komentirali glasinu koja je krenula iz jednog ureda na Marulićevom trgu u Zagrebu.

Sjeme Terranea posijano je u rujnu 2009. godine: festival s produkcijom na svjetskoj razini, globalne glazbene zvijezde, s priželjkivanih desetak tisuća ljudi po danu - i sve to „negdje u Dalmaciji“... Mirisalo je na debakl, financijsku katastrofu, nemoguću misiju. Potencijalni sponzori bili su sumnjičavi, artimovci su dobijali muskulfiber od sućutnog tapšanja po ramenima, no ambicija nije odumirala.

Vizija je prvi put izložena u Zadru, gdje se na kraju izlaganja projekta čulo tipično političko: „Javit ćemo vam se“. Javili se nisu, ali su gradski oci Šibenika, dan-dva kasnije, s Artim ekipom već bili na putu prema nekadašnjoj **vojarni Bribirskih knezova** u koju civilna noga nije zakoračila desetljećima. No zato su hangari bili tu, raspoređeni taman kako treba da se među njih uguraju tri pozornice, a blizina mora, pogled na brda u zaleđu i uvjeti za brzopotezno obnavljanje infrastrukture bili su samo dobrodošli dodaci na idealnoj budućoj festivalskoj lokaciji. Ljubav između Terranea i Šibenika mogla je početi. Kad je prošle godine u priču ušao **Mate Škugor**, šibenski promotor koji je u Zagrebu postao sinonim za koncertnu indie-rock scenu, bilo je jasno kako će u glazbenom smislu izgledati Terraneo – drugačiji, alternativan, indie, eksperimentalan, što je Artimov projekt učinilo još hrabriji, smionijim i rizičnijim, s ključnim pitanjem: hoće li ljudi doći? Među prvim headlinerima koji su Terraneu rekli „da“ bili su **The National**, a dogovor je pao nekoliko dana nakon njihova euforičnog koncerta u zagrebačkom Boćarskom domu. Svoj su potpis uskoro dali i **Janelle Monae**, **Dubioza kolektiv**, **The Fall**, **Frank Turner** i više se nije moglo nazad. Poslije organiziranja koncerata **Billyja Cobhama**, **Tommyja Emmanuela** i **Angels in Harlem** u Zagrebu, dugogodišnjeg vođenja kluba Purgeraj iza sebe te bogatim i gerilskim Škugorovim promotorskim iskustvom, Artim produkcija bila je krajem prošle godine do grla u Terraneu, projektu koji je rastao iz dana u dan. Da stvari kreću dobrim smjerom pokazala je, osim rastućeg broja lajkova na Facebooku, i zagrebačka tiskovna konferencija u užujku ove godine. Stotinjak novinara, hrpa pitanja i opuštena atmosfera nagovijestili su da bi se „suluda ideja“ mogla pretvoriti u nešto značajno i veliko. Uskoro je nešto slično, i jednako dobro popraćeno, ponovljeno i u Šibeniku za lokalne novinare.

Ulazak u šibenske hangare

Do dana kada su se, dva tjedna prije festivala, ekipa iz Artima i njihov okupljeni organizacijski tim, uselili u hangare na festivalskoj lokaciji, na rasporedu line-upa nakupilo se 120 izvođača. S naknadnom pameću možemo ustvrditi i jednu nevjerojatnu činjenicu – nijedan bend nije otkazao, osim **Gin Coolera** i to iz objektivnih, zdravstvenih razloga.

Kako se Dan D približavao, problemi su se gomilali, ali i rješavali; improvizacija, neprestano telefoniranje i fizički rad postali su svakodnevica u hangarima i ispred njih. Radilo se po cijele dane, spavanja je bilo sve manje. Terraneo je još po nečemu poseban: kako se gorepotpisani novinar osobno uvjerio, ovo je valjda jedini festival čelni ljudi kojeg nisu glumili velike šefove, već su zasukali rukave i uhvatili se bauštele. Taj duh zajedništva i jednakosti ostao je prisutan do kraja festivala i uvelike je pridonio pozitivnoj atmosferi kojoj su svjedočili i koju danas pronose svi posjetitelji Terranea.

Terra, Aqua i Aero stage slagali su se danonoćno u vikendu prije Terranea. Lokacija je konačno počela izgledati kao mjesto na kojem će se stvarno odigrati nekakav festival. Šamar stvarnosti organizacijska ekipa doživjela je u nedjelju kada su počeli stizati izvođači. Među prvim je doletio Dan Deacon, nimalo običan indie-geek, u ponedjeljak ujutro pristigla je i Dubioza kolektiv, headliner prvog dana. Vizija se konačno počela konkretizirati, došlo je vrijeme da se Terraneo dokaže kao pukovnik ili kao pokojnik.

Početna

Biti ili ne biti trenutak došao je u utorak, prvog dana festivala. U backstageu, press centru i „glavnom stožeru“ vladao je kreativni nered i razumljiva nervoza.

Bendovi su pristizali na tonske probe, ljudi su se skupljali ispred glavnog ulaza, festivalska groznica bila je pred vratima. - *Svaki dan smo se budili s mišlju da nam u šator iza Terra stagea stiže stotinjak ljudi. Ispunjavanje njihovih želja i pripremanje backstagea ne bi bilo toliko stresno, da nam stalno nije stizalo na stotine informacija, telefoni su neprestano zvonili, baterije su se praznile dvaput dnevno i odjednom više nismo imali vremena niti za osnovne obaveze,* pričala nam je Sunčica Špoljarević, izvršna producentica Terranea.

Na Terraneu je radilo ukupno 350 ljudi, većina njih i po 19 sati dnevno. - *Za nas nisu postojali prvi ili peti dan festivala, to je sve bio jedan veliki neprekidan dan. Terraneov tim se pokazao nevjerovatnim, svi smo ovisili jedni o drugima, a izračunali smo da nam je dnevni prosjek spavanja bio dva sata. Naši volonteri također su se pokazali odličnima, bilo je s njima svakakvih čudnih situacija, ali svi su se jako trudili da ovaj prvi Terraneo na kraju uspije,* rekla je izvršna producentica.

A je li uspjelo? Prve večeri pred Dubiozom skakalo je oko osam tisuća ljudi, **Frank Turner** je oduševio, o nastupima **Wovenhand**a i **La Roux** još će se dugo pričati...

Terraneo postao Burraneo

Na **The Nationalu** se dan kasnije okupilo preko deset tisuća obožavatelja. Suluda ideja ostvarivala se svojim vlasnicima pred očima. Šibenčani su hodali glavnom ulicom festivala i u nevjerici komentirali festival svjetske produkcije u njihovu gradu. „Ne mo'š virovat!“... Kamp je bio pun k'o šipak, stranci su nagrnuli, viđeno je pola Zagreba i Splita. Terraneo je organizacijski na vani funkcionirao kao da traje već deset godina, a oduševljenje viđenim nije splasnulo ni u sljedeća četiri dana. Da ne bude sve baš tako jednostavno pobrinuli su se hipsterski

bogovi indie-rocka poslavši buru, koja je stvarala probleme.

Trećeg dana...

...bura je stala, ali nadimak Burraneo, festival ipak nije mogao izbjeći. Od drugog dana pa do kraja, u backstageu više nije bilo strke. Ekipa se uigrala, sve se odradilo bez većih problema, članovi **The Nationala** pokazali su se najugodnijim gostima, **Janelle Monae** nataknila je na sebe auru najveće zvijezde (ako je suditi po njezinu koncertu, imala je na to potpuno pravo), a menadžer **Mogwaija** oborio je rekord u telefonskom nazivanju svojih domaćina. No, najveći show program u backstageu upriličili su članovi francuske puhačke skupine **Lapins Superstar**, koji su se prihvatili instrumenata i rasplesali organizatore i zvijezde festivala. Na Terraneu se nije dogodio ni jedan jedini incident, policija i redari nisu imali nikakvog posla, nitko nije ležao po asfaltu u nezvijen od alkohola. - *Kad me netko okrzne ramenom, kaže – oprost,* opisivao je začuđeno jedan Šibenčanin, saževši u jednoj rečenici pozitivnu atmosferu festivala, na kojem se puno popilo, ali glave nisu postajale usijane. Ali ne sviđa se svima mir, tolerancija i ljubav, čime je Terraneo odisao punih pet dana. Na nedjeljnoj misi u crkvi sv. Frane u Šibeniku s oltara se osuđivalo razvrat i nemoral na rubu grada, nemili događaj “koji odvaja majke od djece”. Ako Boga ima, sigurno je u četvrtak uživao u nastupu **The Baseball Projecta**, a najbolji ovogodišnji glazbeni festival u Hrvatskoj se, svidjelo se to našim pastirima ili ne, dogodio po svemu sudeći vraća u Šibenik.@

_a gdje ćete vi ovo ljeto?

terraneo
summer eco music festival

09-13_kolovoz_2011

ŠIBENIK_CROATIA

The National
La Roux
The Fall
Crystal Castles
Janelle Monáe
The Raveonettes
Mogwai

...i mnogi drugi :-)

terraneo
summer eco music festival

09-13_august_2011

ŠIBENIK_CROATIA

PLAN.et magazin
broj 44, Rujan 2011
godina XI